JURNALUL® S.F.

Premiul Convenției Europene de SF euROcon '94

Anul IV Nr. 132; 22 August - 29 August
Săptămînal de cultură
SF, HORROR ȘI FANTASY
16 pagini - 250 lei

URSULA K. LE GUIN

Cei care pleacă din Omelas

Premiul HUGO 1974

Fundaţia Vaucluse Provence din Buzău şi JURNALUL SF organizează primul concurs de retroversiune în limba franceză. Povestirile ce urmează a fi traduse vor fi selectate din povestirile publicate în **JSF**, povestiri ce nu depăşesc 3 pagini de Jurnal şi aparţin **Generaţiei "90**. Cele mai bune lucrări vor fi premiate şi publicate. Traducerile, se primesc pe adresa redacţiei pînă la data de 31 August.

Andrei Valachi vs. Mihail Grămescu

MG – Cît material scris, definitivat, ai de oferit unui editor care te-ar publica mîine?

AV – Ehehei, dragul moşului, păi după ultimele calcule am ajuns la 450 pagini definitive şi, dacă aş deveni brusc un „best-seller" *(adică „writer" – MG)* aş mai prelucra alte 200 care zac prin sertare.

MG – Eşti un cosmopolit? De ce lumi exotice?

AV – Eu cred că fiecare naţiune, rasă, are un specific extraordinar de putemic. Am să vă amintesc de Eco care, în *Pendulul lui Foucault,* îşi imagina o scenă între un editor care-l convingea pe William Shakespeare să mute acţiunea din Franţa în Danemarca. Ei bine, aşa cum Hamlet trebuie să stea în Elsinor, la fel şi personajele mele trebuie să stea acolo unde le este locul. Îmi fac în felul acesta, poate, un act de justiţie. Eu n-am vrut să mă nasc în România dar aşa a fost să fie şi nu mi-e ruşine cu asta.

MG – Eşti un autor cu implicaţii politice majore. Înţeleg însă că şi ca personalitate socială, eşti un „caz cu probleme" – un „rebel" mai mult sau mai puţin „magnific" – e vorba de un nonconformism funciar sau îţi place poza asta şi bravezi ca atare?

AV – Colegii, în liceu, mă adorau pentru că o provocam pe profesoara de „Economie Politică" la interminabile discuţii şi astfel nu mai apuca să predea. Da, întotdeauna m-a pasionat politica. Politica se aseamănă cu viaţa, nu este bună sau rea, ea EXISTĂ. Vorbesc, bineînţeles, de adevărata politică, nu de compromis, pe care l-am urît mereu; dar a cărui necesitate am ajuns s-o înţeleg. Nonconformismul meu doar modul în care sînt eu perceput. Eu nu cred că sînt nonconformist. De mic copil ai mei m-au sensibilizat la logică. Ulterior eu am descoperit sentimentele şi am încercat să le îmbin cu această logică şi astfel am ajuns la principiul de bază al democraţiei: cît timp nu deranjez pe nimeni (dintre cei care nu m-au deranjat) nu fac nimic rău. Unii însă nu sînt de aceeaşi părere şi ca atare mi-au agăţat de piept plăcuţă „NONCONFORMIST".

MG – Eşti tu însuţi, sau societatea te obligă la o „farsă"?

AV – Am să-ţi răspund prin refrenul melodiei de Johnny Holliday pe care tu însuţi ai insistat s-o asculţi: „Vocea e a mea, dar nu sînt chiar eu / Pentru că altfel nu m-ai iubi". Da, într-adevăr, nici eu nu sînt chiar eu. E vorba de acelaşi compromis de care vorbeam anterior. Nu vreau să fac compromisuri, dar le fac pentru a mima normalitatea socială, chiar dacă după aia mă torturez interior. Chiar şi aşa mulţi nu agrează ceea ce spun... Şi doar maică-mea m-a învăţat de mic zicala: „Gura bate fundul".

MG – Ai făcut vreodată un test de Q.I.?

AV – Am făcut unul chiar zilele trecute, la tatăl meu în birou. Mă plictiseam şi, dacă toată lumea se foia pe acolo, m-am apucat de el. Vrei să ştii şi rezultatul? 128 – foarte inteligent – de asta i-am şi spus unui coleg care era pe acolo şi mă stresa că mi-a furat genialitatea (începea de la 130). Oricum, testul era conceput să fie făcut în jumătate de oră şi eu l-am terminat cu zece minute mai devreme – întotdeauna mi-a lipsit răbdarea.

MG – Ai abordat într-unul din textele tale un spaţiu non-convenţional pentru SFul românesc: o eventuală Ucrainâ, sau Moldovă cu deschidere ucraineană. Ce ştii despre panslavism?

AV – În primul rînd este vorba de un imperiu Central-Estic European în care latura dominatoare este... ce altceva decît latura slavică. Dacă sînt panslavist? Am trăit în miezul unui panslavism atroce – bunicul meu, deşi îl respectam enorm (era un autodidact ajuns aproape de linia superioară a acestei modalităţi de educare), trebuie să mărturisesc că era un comunist fanatic, un fan al Fratelui Răsăritean. Mi-e frică, mi-e foarte frică de acest spaţiu estic. Urăsc slavii pentru că îi consider duşmanul nostru tradiţional. De aceea văd şi în Dimitrie Cantemir un trădător de ţară, sau, în cel mai rău caz un imbecil, pentru că a preferat cisma ţaristă pungii de galbeni pe care o dădea Imperiul Otoman. *(Observaţie MG – este evident că Andrei nu a înţeles exact termenul panslavism sau îi dă o accepţiune mai specială – oricum, mi se pare interesant ce spune şi exprimă, aşa că nu îi dau lămuriri suplimentare)* Revenind la bunicul meu, la el am citit lucrările „sfintei treimi" estice Marx-Stalin-Lenin, conform principiului că nu poţi combate ceea ce nu cunoşti. Ei bine, acum cunosc şi ceea ce cunosc mă umple de spaimă. *(Comentariu MG – De unde se poate vedea că nu totdeauna ceea ce-ţi propui iese cum crezi şi aştepţi.)*

MG – Ai o capacitate de a sugera cititorului autenticitatea spaţiilor geografice la care te referi ca şi cînd le-ai cunoaşte bine (în Sheila, de exemplu, Anglia secolului 17-18, în La berăria Libertatea, o alternativă „nordică" la balcanismul tradiţional al prozei noastre). Te documentezi, sau eşti un „inspirat" divin?

AV – Cred că, la mine, este vorba de o documentare intrinsecă. Am citit multe cărţi de călătorie, mult material specific spaţiilor geografice care m-au pasionat şi, de cîte ori scriu, imaginile pe care mi le-am creat citind îmi revin în minte. De exemplu, n-aş fi în stare să scriu ceva localizat în Asia, nu i-am înţeles pe „galbeni", nu le-am înţeles filosofia şi, de aceea, nu mi-aş permite să fortez nota.

MG – Vreun sport, vreun joc, ceva? Hobbyuri?

AV – Am făcut, puţin şi doar pentru plăcerea personală (box, înot, culturism). Continui să fac, sporadic, deoarece la chelia mea numai burtă mi-ar mai trebui şi, apoi, e un fel de a renunţa, a nu mă bălăcări în automulţumire. Hobbyuri? Calculatorul şi Scandic-ul.

MG – Eşti francofon, anglofon sau poliglot?

AV – Ştiu bine engleza şi franceza, vorbit, citit şi scris şi o mai „rup" şi pe italiană şi greacă. Eu totuşi nu mă consider un adevărat poliglot (sînt cam puţin trei limbi vorbite bine).

MG – Eşti un clasic sau un modern în gusturile artistice (muzică, pictură, literatură)?

AV – Încă mă mai gîndesc la problema asta. Stilul meu de viaţă mărturiseşte c-aş fi un modern; în scris rămîn totuşi destul de conservator, zic eu în sensul bun al cuvîntului, adică privesc cu scepticism pe oricine, orice idee nouă pînă la Q.E.D. şi-apoi mi-o însuşesc. Ca să fac o paralelă (perfectă), neavînd bani să-mi cumpăr toate cărţile şi casetele audio despre care aud c-ar fi bune, îi las pe prieteni s-o facă şi-apoi le împrumut de la ei şi, cînd m-am convins că mi plac şi mie, le cumpăr.

MG – Hard sau soft? Adică fizică-astronomie-chimie-mate sau sociologie-filologie-istorie-antropologie-politologie?

AV – Eu mă consider a fi, prin firea mea, un umanist, dar nu m-am ferit niciodată de ştiinţele realiste. Cred că un om inteligent (cazul meu!) poate face orice, poate nu la fel de bine, dar mulţumitor, dacă îşi dă silinţa. Eu mi-am dat-o, din moment ce termin, totuşi, o universitate tehnică.

MG – Ce proporţie acordezi ştiinţei exacte (ipoteze teoretice) în textul SF?

AV – O foarte mare importanţă. Tatăl meu mi-a insuflat un mare respect pentru exactitatea ştiinţifică. Astăzi foarte mulţi merg la inspiraţie şi asta e greşit; inventează terminologii pentru lucruri şi tehnologii deja denumite, sinistrează toată ştiinţa, compromiţînd astfel SF-ul. Pe cine nu îl pasionează şi ştiinţa n-are decît să scrie poezii, fantastic, heroic-fantasy, dar nu-i dau dreptul de a spune că această latură tehnologică, scriu în general fantastic şi horror, dar atunci cînd scriu hard, acord o mai mare atenţie „S"-ului din SF.

MG – Ce accepţiune dai termenului de cyberpunk?

AV – Am un articol despre C.P. Are 20 de pagini aşa încît îţi imaginezi că nu pot să comprim totul în cîteva rînduri. Articolul e prost, aşă m-au convins cei de la „Alternativ", cei cu care am făcut front comun atunci cînd au fost „ejectaţi" de la SuperNova, şi de aceea nu l-am publicat în fanzinul lor. „Tel-Aviv toujours parşiv", aşa spunea proful meu de mate cînd era şucărit.

MG – Ce... alternativă (cuvînt la modă) teoretică proprie propui Istoriei Literaturii?

AV – Încerc, la ora actuală, să scriu un roman modern. Trebuie să fie un roman evazionist, o îmbinare fluentă a secvenţelor de viaţă personală cu o eliberare prin ficţiune. Un roman, cred eu, trebuie să fie, din partea autorului, o căutare, o anchetă a sentimentelor şi trăirilor personale. Fără acest ingredient un scriitor nu ar scoate decît maculatură.

MG – Te laşi, te mai laşi, sau „mergi mai departe"? Cu „noi" sau fără „noi"? Cu care „noi"? Şi încotro?

AV – Niciodată! – fixaţia mea asupra literaturii nu are şanse de vindecare. Am atîtea poveşti care zac în creierul meu încît nu mi-ar ajunge o viaţă să le-aştern pe hîrtie. Dacă totuşi le-aş uita, vă promit să nu mai scriu. Cît despre treaba „cu voi sau împotriva voastră", recunosc că eu nu am complexe referitoare la încadrarea textelor pe care le scriu. Încotro? Sau niciunde!

(Au consemnat, rînd pe rînd – alternativ – Mihail Grămescu cu ortografia veche-nouă şi Andrei Valachi cu ortografia nouă-veche, după care Mihail Grămescu a unificat după grafia JSF. 14 mai 1995 – Iaşi)

IMAGINI MIŞCATE

Staţia terminus: Paradis

Cu: Albert Brooks, Meryl Streep, Rip Torn;
Scenariul şi regia: Albert Brooks

Paradisul este al acelora care îşi folosesc creierul mai mult de 5%. Ceaţa care obturează o exploatare mai intensivă este frica. Iadul nu există (poate chiar viaţa este iadul).

Paradisul poate fi o antecameră a mediocrului (a cît se poate de omenescului) spre o reîncarnare.

Paradisul este Paradis pentru cel cu o inteligenţă care desconsideră angoasele cotidiene.

Rezidenţii lui nu au aripi şi aure. Seamănă cît se poate de bine cu oamenii pe care îi cunoaştem şi fac aceleaşi lucruri. Paradisul este şi un oraş al Judecăţii, unde ai dreptul la un avocat, îţi poţi vedea secvenţe din vieţile anterioare şi altele din viaţa pe care abia ai părăsit-o.

Dacă îi poţi convinge pe judecători că ţi-ai folosit creierul mai mult de 5% în ultima viaţă, atunci poţi rămîne acolo, dacă nu, atunci te sui într-un autobuz care te duce drept spre o altă viaţă şi tot faci acest ciclu, în prostia ta, pînă înveţi să-ţi exploatezi cum trebuie materia cenuşie.

Acestea sînt datele scenariului.

Consolă lor este o poveste de dragoste desfăşurată între două autobuze.

Happy-end.

Gladiatorul viitorului

Cu: Al Cliver, Moira Chen, George Eastman
Scenariul şi regia: Steven Benson

Bronx 2025. Ruine, mutanţi, şobolani, generali într-un bunker dirijîndu-şi oamenii dotaţi cu măşti şi costume de protecţie.

În tot acest talmeş-balmeş reluat cu obstinaţie în fiecare film care speculează era postatomică, lumea se distrează la un spectacol de-a viaţa şi moartea, foarte asemănător cu cel al lui Schwarzenegger din „Alergătorul".

Sforile le trag generalii care vor să pună mîna pe un puşti cu capacităţi telekinetice.

Se distinge un tip (gladiator) care se oferă să scoată copilul din oraş. Este adevărat: motivaţia primară sînt banii, important însă este faptul că acţiunea lui are succes.

Coloana sonoră este cea mai puţin potrivită din cîte am auzit pînă acum.

În rest, să auzim de bine.

Don Simon

JURNALUL® SF

PREMIILE CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1993 - PLOIEŞTI
CONVENŢIEI EUROPENE DE SF 1994 - TIMIŞOARA
GEOVALY SRL - BUCUREŞTI (activitate promoţională)
CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1994 - BAIA MARE

COLECTIVUL DE REDACŢIE :

Adrian BĂNUŢĂ (REDACTOR ŞEF)

Număr realizat de:
Nicolae C. ARITON,
Ionuţ BĂNUŢĂ,
Remus CERNEA,
Mihail GRĂMESCU,
Costi GURGU,
Isabela ION,
Cristian IONESCU,
Liviu RADU,
Don SIMON,
Cătălin TENIŢĂ,
Florin Mircea TUDOR.
(REDACTORI)

ADRESA REDACŢIEI:
Şoseaua Bucureşti-Ploieşti, nr. 25-27, sector 1, Bucureşti
Tel. 2107136, 2109366, 2109946

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR INFORMATIVE REVINE AUTORILOR

Tehnoredactare computerizată Adrian şi Ionuţ BĂNUŢĂ
Culegere: Ruxandra ROGOJINARU
Corectură: Remus CERNEA, Cătălin TENIŢĂ
Montaj offset: Georgiana DUCMAN, Mariana SEBE, Silvana GREERE

JURNALUL S.F. este înscris în Catalogul Presei la poziţia 2.128. Abonamentele se pot face la orice centru RODIPET. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET SA
PO BOX 33-35, telex 11995, Telefax 3129432
Bucureşti - România
Piaţa Presei Libere nr. 1

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor JURNALUL

Editat de S.C. JURNALUL S.A.

Tipărul executat la INTACT

Andrei VALACHI

La berăria Libertatea

Aerul din berărie era înăbuşitor. Se întîlneau în el mirosul acru al băuturii, fumul ţigărilor proaste, izul de peşte pe varză, eterna mîncare a localurilor de categoria a III-a, damful de transpiraţie şi jeg umanoid.

– Îţi repet pentru a treia oară că Revoluţia s-a născut artificial! spuse surd şi cu oarecare iritare Saşa.

În faţa sa, Dan îşi scotea negrul de sub unghii cu o scobitoare şi părea absorbit de operaţie.

– Spune ceva, pentru numele lui... Vocea lui Saşa se stinse într-o privire speriată pe care o aruncă în jur. Din fericire, majoritatea indivizilor care populau sala erau „cu chef" şi nimeni nu dădea semne că l-ar fi auzit.

Tacticos, prietenul său rupse între două degete scobitoarea de plastic şi îşi ridică privirile. Nu putea să înţeleagă de ce Saşa îi cerea părerea, mai ales că nu-l pasiona istoria. Ca orice om cu scaun la cap, îşi însuşise cîteva precepte care-i uşurau viaţa, iar unul din acestea era „să nu-ţi baţi niciodată capul pentru ceva care nu-ţi aduce un folos imediat".

– Odată tot ai să dai de belea, îi şopti el lui Saşa. Nu ştiu de ce, continuă el cu glas normal, trebuie să dezgropi morţii chiar şi acum. Este duminică după-amiaza, avem libere şase ore întreg, credeam c-am ieşit să ne reconfortăm, iar tu... ai un talent special de a strica petrecerea omului cu bazaconii de genul: „Revoluţia a fost trucată!".

Blondul ucrainean îşi întoarse lateral privirea. Ura să audă aceste cuvinte tocmai din gura lui Dan, îl stresa lipsa de înţelegere a omului pe care îl considera cel mai bun prieten al său.

„Nu, nu-i lipsă de înţelegere faţă de mine", îşi spuse amar Saşa. „Este indiferenţă, o indiferenţă în care sîntem pe cale să ne pierdem cu toţii. Se compune din filme proaste, alcool prost, femei urîţite de trudă şi griji, mîncăruri abominabile, din „forbal cu băieţii", dintr-o încăierare cînd şi cînd, din toate aceste lucruri hulite public, dar încurajate indirect de lumea în care trăim."

– Ştii ce-a spus Maiakin?! îl întrebă el pe Dan. Vocea-i suna obosită, părea aproape de abandon.

– Maiakin a murit anul trecut de o criză cardiacă. Aparent răspunsul lui Dan cădea pe lîngă întrebare, dar privirea şi tonul pe care le folosise îl făcură de Saşa să înţeleagă aluzia.

Cu un pufnit scurt care putea însemna orice, blondul îşi înfipse bărbia în piept şi rămase aşa cugetînd.

– Ce te face să crezi asta? întrebă după o vreme Dan.

– Ce? tresări Saşa, surprins în visare.

– Ce-mi povesteai mai 'nainte!

Era un surogat de interes ceea ce românul îi oferea lui Saşa, dar acesta îl accepta fără şovăială. Era obişnuit de prea mult timp cu surogatele ca să facă nazuri.

– Am calculat pe calculator după orele de servici...

– Cum? Lucrezi şi după ore? Dan era într-adevăr mirat. Vrei să spui că după 12 ore de muncă îţi mai pierzi timpul pentru aiurelile tale?

– Da, murmură Saşa. Fără să-şi explice de ce, se simţea vag jenat, ca şi cum ar fi mărturisit ceva ruşinos.

Celălalt îşi roti ochii exasperat.

– De ce nu mi-ai spus nimic pînă acum?

– Trebuia? În fond acest lucru nu afecta cu nimic prietenia noastră, am fost întotdeauna punctual la întîlnirea de duminica după-amiaza.

– Vremea confesiunilor! zîmbi ironic Dan. Bine, bine, spune mai departe.

Saşa sorbi din bere şi chipul i se încreţi într-o strîmbătură dezgustată.

– Am calculat cît de precis mi-a permis echipamentul de care dispun la slujbă şi, n-o să-ţi vină să crezi, dar probabilităţile ca revoluţia să aibă loc nu depăşeau, la momentul respectiv, cota critică de 50 la sută.

•••

– Dosarul 3125AD_42 comentează subtilităţi politice. Se poate angaja în discuţii subversive.

Vocea sintetică rezonă usturător în creierul receptorului.

•••

– Este un calcul riguros? întrebă Dan ştiind că prietenul său aştepta o manifestare cît de mică din partea lui. Clipea des pentru că fumul ţigării îi intrase în ochi.

Saşa clătină capul într-o mişcare echivocă.

– Admit nişte toleranţe de... să zicem 4, hai 5 la sută, nu mai mult, ceea ce trebuie să recunoşti că nu poate fi semnificativ pentru rezultatul global.

Ţigara lui Dan se stinse. După ce înjură birjăreşte, şi-o aprinse din nou.

– Ei, răsuflă el fumul, atent să vadă dacă nu cumva chiştocul are de gînd să se stingă din nou, nu poţi să fi fost atît de precis... Sînt, în primul rînd, o sumedenie de documente care trebuiesc cercetate şi...

– Le-am cercetat, i-o tăie Saşa. Am studiat, cred, 2-3 Gby de materiale scrise şi filmate din acea vreme. Nu cred că mai este necesar să-ţi descriu

cît de greu mi-a venit să ajung la documente atît de vechi. Multe dintre ele sînt luate din fondul secret al Bibliotecii de Istorie.

Dan se sprijini în coate de masă, aplecîndu-se mult în faţă. Cuvîntul „secret" îi trezi brusc curiozitatea, dar şi frica.

– Ai acces la fondul secret?

– Hmmm... Nu prea, răspunse tot în şoaptă Saşa. Ochii săi căutară agili în jur un posibil spion.

– Zi, mă! Hai, că nu te-ascultă nimeni.

Fără să pară asigurat de vorbele lui Dan şi nici măcar de inspecţia sa vizuală, Saşa spuse ezitant:

– Am... spart codul de protecţie.

– Ce-ai fă... cut?! Surprins de mărturisirea prietenului său, Dan vorbise tare, dar îşi revenise repede, moderîndu-şi tonul. Era acum speriat de propria sa ieşire.

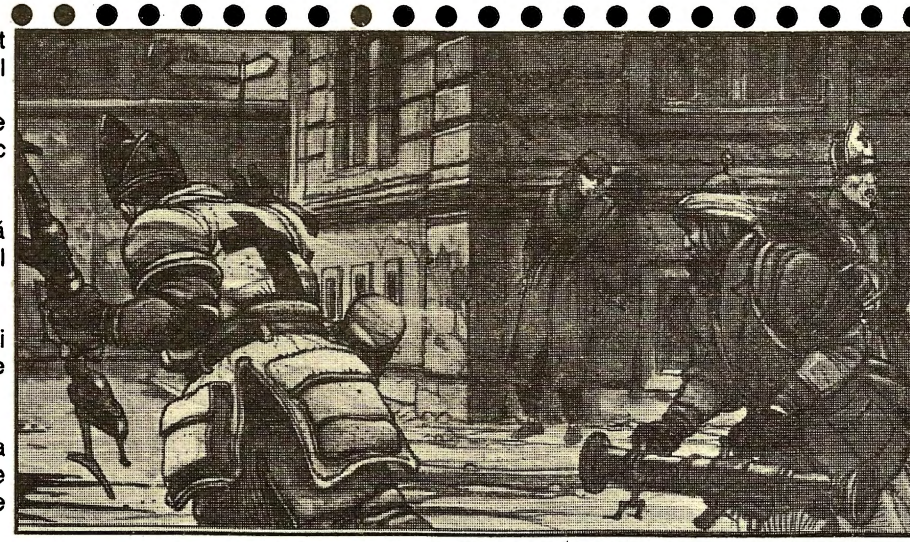

Un individ zdrenţăros, murdar şi nebărbierit, care era aşezat la o masă de alături, îi privea insistent. Putea fi doar un beţiv care se plictisea şi, auzind exclamaţia lui Dan, privise în direcţia lor sperînd să vadă începutul unui scandal, poate chiar o bătaie, dar... la fel de bine putea fi un agent al Armatei Interne. Cei doi prieteni erau perfect conştienţi de pericolul ce plana asupra lor şi aşteptară crispaţi pînă ce individul le întoarse spatele. Nu îndrăzniră nici măcar după aceea să respire uşuraţi deoarece nu excludeau posibilitatea ca un aparat de ascultare să fie de acum încolo direcţionat spre ei. Cu coada ochiului, Saşa şi Dan îl urmăriră secunde în şir pe bărbos, sperînd că acesta se va trăda în vreun fel. Omul însă începuse o conversaţie cu un comesean şi se distra copios pe seama celor auzite.

– N-are el treabă cu noi, gîfîi după un timp Dan.

– Ce-ţi veni să ţipi? Nu poţi să te stăpîneşti?

Dan ridică din umeri abordînd un aer vinovat.

•••

- 3124AD_42, eludînd dispoziţiile de securitate internă, articolele 44A şi 57G, a pătruns în fondul secret al Patrimoniului.

Cu un gest ţeapăn, receptorul se răsuci pe scaun. Observînd gestul lui, locotenentul-supraveghetor străbătu încăperea şi se opri lîngă el.

– Ai ceva nou?

Receptorul dădu raportul mecanic. Ofiţerul chibzui vreme de o secundă şi ieşi grăbit din marea sală de ascultare. Cazul era destul de grav pentru a i-l comunica maiorului.

•••

– Nu înţeleg de ce te şochează atît faptul că am spart codul de protecţie. Tot ce se află în Bibliotecă, în Patrimoniu în general, aparţine poporului, stă scris în orice carte de istorie.

Dan îi aruncă o căutătură cîşă.

– Cunosc, cunosc, răspunse grăbit Saşa privirii. Cărţile de istorie n-au nici o legătură cu realitatea, dar oferă măcar o justificare teoretică a gestului meu. Întotdeauna am fost de părere că, folosind litera Partidului de călăuză, ai o acoperire solidă.

– Lasă filozofia, zîmbi scurt, dar nu foarte amuzat, Dan. Mai bine mi-ai spune ce-ai descoperit în arhivă.

Blondul înşfăcă halba şi bău îndelung, dînd treptat capul pe spate pînă ce scurseră şi ultimi stropi de bere. Trînti recipientul pe masă şi răsuflă adînc.

- Singura explicaţie originară, deosebită de cea naturală, a revoluţiei spontane, spune că mişcarea care a dus la căderea Dictatorului a fost dirijată de serviciile străine de securitate. E părerea multor istorici, sociologi, oameni avizaţi, din acea vreme. Deci servicii puternice cum ar fi KGB, CIA, chiar şi MOSSAD ar fi orchestrat totul. Scuză-mă, am uitat că aceste nume nu-ţi spun nimic – sînt echivalentele Armatei Internaţionale de care Federaţia noastră dispune acum, servicii de spionaj şi contraspionaj ale trei state puternice în acele timpuri: Uniunea Sovietică, Statele Americane şi, respectiv, Israel. Sînt însă în măsură să propun un scenariu mai aproape de realitate, un scenariu care, cu trei secole în urmă ar fi fost considerat prea fantastic pentru a fi luat în consideraţie: Totul, absolut întreaga Revoluţie a fost construită din vremea noastră!

Saşa tăcu, investigînd reacţia prietenului său. Constata deziluzionat că afirmaţia sa nu avusese nici un efect asupra lui Dan care părea să aştepte calm urmarea.

– Eşti cretin?! făcu Saşa nervos.

– Ce te-a apucat?

– Văd că nu înţelegi ce-ţi spun...

– Cum să nu înţeleg?! sări Dan supărat. Vreau numai să-mi aduci argumente, foarte puternice, pentru că altfel nu pot să cred o ipoteză atît de trăznită. Auzi... o intervenţie politică, militară poate. Şi unde?! În trecut.

Ucraineanul ridică o sprînceană, pe cea dreaptă, îşi ţuguie buzele şi scutură scurt din umeri.

– În primul rînd că intervenţia a fost mult mai subtilă decît presupui şi, apoi, de ce nu ţi se pare posibil aşa ceva? Călătoria în timp, principiile sale fizice, mijloacele tehnice există, şi nu de puţin timp...

– Da, dar...

– Să-ţi explic mai în amănunt ca să înţelegi ce vreau să spun! Orice modificare adusă trecutului, translatează cu un număr de *TA-grade prezentul, implicit trecutul mai apropiat decît cel în care s-a operat schimbarea. Singura grijă pe care trebuie s-o aibă cel care atacă structura temporală este să calculeze, evident probabilitatea, ca nu cumva dimensiunea T să treacă printr-un Zero relativ, sau să se apropie prea mult de unul din aceste puncte critice, riscînd astfel să modifice radical prezentul, pînă la mutarea lui în Zeroul absolut, care implică punctul de acumulare a nimicului. Calculele, la fel ca şi cele pe care le-am făcut *relativ* la Revoluţie, nu garantează nimic, riscul de care ţi-am pomenit rămîne, dar ce nu face omul pentru a avea Puterea?!

În sfîrşit era mulţumit; Dan părea complet zăpăcit de argumentaţia ce-i fusese servită.

– Pot să intru mai în amănunt dacă vrei, nu cred că ai înţeles prea bine ce este cu acele Zerouri. Nu trebuie să te simţi complexat, eu m-am chinuit mai bine de şase luni pînă ce am reuşit să mă descurc în legile crono-fizice, şi pot să te asigur că am citit extrem de mult în domeniu.

– Ăăă... nu, mulţumesc, nu vreau să intri în detalii, rîse frecîndu-şi fruntea. Am observat că explicaţiile tale mă nedumeresc. Spune-mi, totuşi cînd ai apucat să înveţi fizica temporală?... Aşteaptă, nu-mi spune. În timpul liber!

– Exact, confirmă Saşa. Se amuza teribil la vederea mimicii încurcate pe care o aborda amicul său. Nu catadicsi să povestească mai departe, era încredinţat că Dan îl va ruga s-o facă. Îşi savura în acest fel mica victorie, greu dobîndită, asupra

TA = Time-Adjustment

românului.

•••

Maiorul sorbea fiecare cuvînt rostit de Saşa. Inconştient de fondul problemei pe care tînărul o comenta, ceruse în mod special să fie cuplat la reţeaua de captare pentru a auzi în direct această aparent stranie poveste.

– Inteligent tipul, n-am ce spune! şuieră el printre dinţi. Privea indecis la pătratul mic care clipea difuz, anunţîndu-l că era căutat pe linia specială.

– Aici comandantul plutonului de intervenţie, auzi maiorul cînd, în sfîrşit, făcu legătura. Am ajuns pe strada 54, lîngă berăria „LIBERTATEA". Vă rog, camarad maior, să-mi comunicaţi instrucţiuni precise. Băieţii de la observare mi-au spus...

– Aşteaptă! Am să te anunţ cînd să-l înşfaci pe animal.

– Am înţeles, camarad maior!

„Aşa, să-ţi ascultăm interesanta şi educativa prelegere", i se adresă mental maiorul lui Saşa după ce închise linia specială.

•••

– Poate totuşi mă lămureşti şi pe mine... Concret, cum s-a acţionat de aici, pentru că ai dat de înţeles că e vorba de ceva puţin uzual.

– Neobişnuit, într-adevăr, dar foarte simplu: au fost înlocuiţi anumiţi oameni cheie ai acelor vremuri. Aceştia, din unghiurile lor strategice au putut dirija lovitura de stat.

– Stai puţin! îşi plesni Dan palmele exasperat. Cu cine au fost înlocuiţi?

– Cu replicanţi!

– Re-pli-canţi? silabisi în şoaptă românul. Fixa foarte concentrat un colţ al tavanului plin de igrasie. Replicanţi!

– Androizi, poftim, dacă vrei să le spun aşa...

– Nu, te rog, se apără Dan trezindu-se, nu ţin neapărat să-i numeşti în vreun fel anume. Ştii ceva?! Mă întreb dacă nu cumva suferi de schizofrenie, de paranoia, poate ai ceva aici, spuse el foarte serios lovindu-şi rar capul cu degetul arătător.

Tăcu privind-o lung pe chelneriţa care aştepta lîngă masa lor. O femeie care, dacă te-ai fi luat după aspectul ei exterior, părea să aibă 50 de ani dar, probabil, nu împlinise nici măcar 40. Ştearsă, fadă, clipind des peste o privire ostilă, fardată mult şi prost. Angajata se impacientă.

– Haideţi că doar n-am toată noaptea pentru voi.

– Nici nu ne-am dori aşa ceva, murmură uşor distrat Saşa.

– Nu m-aţi chemat?!

– Nu!

– Oricum o să vă fac nota de plată.

•••

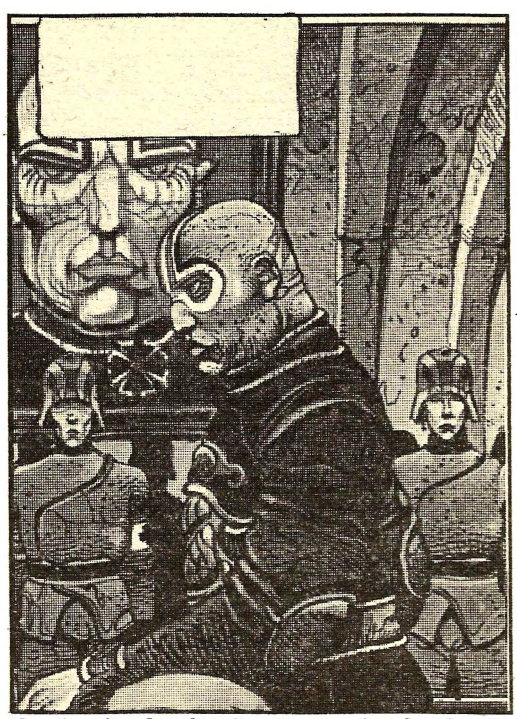

„Dacă-i dă afară, mă jur pe tot Cosmosul: O bag la zdup", spumegă maiorul.

•••

Aluzia femeii era clară: „Ori mai comandaţi, ori ştergeţi-o!"

– Mai aduceţi-ne încă patru beri, spuse concesiv Dan şi oftă la gîndul că urma să mai consume încă un litru din lichidul intitulat atît de pompos: „bere".

Femeia porni alene spre bucătărie. Dan privi fundul ei lat apoi se întoarse spre ucrainean.

– În orice caz, justifică el alene, altundeva tot n-aveam unde merge.

– Ce spuneai tu?! Că sînt nebun?!

– Haide, haide, n-o lua chiar aşa! Glumeam deşi, drept să-ţi spun, tot ce mi-ai relatat sună atît de absurd încît nu pot crede.

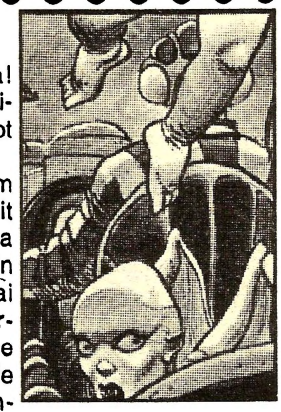

– Te înţeleg, răspunse Saşa serios. Am să fiu mai precis! Replicanţii au înlocuit exact acei oameni cu care se putea simula o revoluţie, în general oameni din linia a II-a a Puterii, mai mult sau mai puţin mascaţi de cortina cultului personalităţii practicat de Dictator. În orice caz oameni cu putere de decizie în sferele unde lucrau: Armata Internă, cea Internaţională, Forumul Popular, alte organisme de conducere.

– Spune-mi dacă înţeleg bine: conducerea, acest cuvînt Saşa abia îl ghici după mişcarea buzelor lui Dan, atît de încet vorbea acum românul, liderii noştri actuali au dat o lovitură de stat în trecut pentru a prelua puterea în prezent, în fine, cu 24 de ani în urmă?! Nu mi se pare logic. N-are sens să întreprinzi o asemenea modificare în trecut cînd mult mai simplu şi mai puţin constisitor ar fi fost s-o fi făcut în acel moment cînd au putut acţiona.

– N-ai înţeles nimic, se exasperă blondul. Care este prezentul? În care prezent să fi dat lovitura de stat? Eu m-am străduit să compun prin calcule acel canal temporal care ar fi existat în lipsa respectivei lovituri de stat. În Federaţia noastră şi nu numai în ea ar fi existat o societate normală...

•••

– Decuplaţi toate legăturile de ascultare, lătră maiorul în interfonul de pe birou.

– Am înţeles, camarad marior!

– În afară de a mea, sper c-ai priceput asta.

– Evident, camarad maior.

„Aşa, băieţică, ai ajuns şi aici"...

Buzele ofiţerului superior se ţuguiară întipărind chipului său o notă ironică. Nu se îngrijora, Saşa era ca şi căzut în mîna lor.

•••

– ...în care n-ar fi lipsuri majore, păturile bogate şi cele sărace ar avea niveluri de trai apropiate, un socialism unde sămînţa unei revolte n-ar găsi decît o aderenţă minimă. Cine face revoluţie cu burta plină?

– Ce este ăla... socialism?

Saşa tăcu încurcat.

– Nu ştiu cum să-ţi explic... este o organizare social-politică ale cărei principii nu ţi le pot expune în cîteva cuvinte.

– Mă uimeşti, recunoscu Dan. Te ştiu de aproape trei ani şi în tot acest timp n-am avut nici cea mai mică idee despre persoana pe care o ascundeai. Cîte chestii ştii?! Istorie, fizică, politică, ciber..., ciber, cum îi spune?...

– Cibernetică.

– Exact! Mă faci să mă simt prost, la modul cel mai propriu.

Blondul zîmbi modest, deşi în sinea sa era oarecum trist. Nu putea fi altfel. Şi el descoperise în Dan un alt om decît cel pe care îl dorise a fi prietenul său cel mai bun.

Saşa era un naiv. Stabilise, încă din prima adolescenţă că ţelul vieţii sale era de a acumula cît mai multe cunoştinţe. Ura specializarea, unilateralizarea omului, acel proces omniprezent care idiotiza din ce în ce mai mult individul mediu. Împlinise 29 de ani şi nu-şi schimbase modul de gîndire, deşi motivele pentru a o face nu-i lipsiseră. Se agăţase cu dinţii de idealul său, luptase, uneori supraomeneşte, pentru ca el să se realizeze. Într-o măsură mai mare sau mai mică, reuşise! Realiza că pe măsură ce ştia tot mai multe, îi apăreau mereu alte lucruri, din cele mai diferite domenii, care aşteptau să fie înţelese şi nici în ruptul capului n-ar fi pus capăt muncii istovitoare pe care o desfăşura în bibliotecă sau aiurea.

Nu folosise niciodată cultura sa universală în scopul unei cariere, ba chiar şi-o ascundea cît putea de bine sub masca ignoranţei, probabil destul de bine dacă nici chiar Dan nu-l descifrase în trei ani de zile. Simţea nedesluşit că în epoca în care se

născuse, epocă unde treptele reuşitei erau construite din demagogie, fanatism, credinţă faţă de partid şi alte ingrediente mîrşave, elitismul intelectual nu poate fi decît periculos.

Erau totuşi şi momente în care credinţa sa prindea să se clatine. Ascuns printre rafturile prăfuite ale bibliotecii, scormonind prin cărţi şi cartele-info, uitase să-şi întemeieze o familie, lipsa de timp îi îndepărtase prietenii, Dan era printre puţinii care acceptau să-i stea la dispoziţie. Însingurat, îşi spunea amar: „Ce sens au toate strădaniile mele? O simplă luptă împotriva abrutizării?! Un hobby de colecţionar nebun?! Nu-i mintea mea oare un banal clasor în care timbrele sînt înlocuite cu idei nefolosite, poate nefolositoare?!" Şi-ar fi dorit ca într-o zi de duminică să aibă curajul de a se aşeza în rondul central al Parcului Construcţiei Eterne şi de acolo să strige trecătorilor: „Priviţi-mă! Am reuşit să rup marginile pe care această împuţită societate tehnologică mi le-a impus. Sînt genial, curiozitatea m-a făcut să fiu genial şi puteţi deveni şi voi la fel. Totul e să doriţi!"

Rîdea scurt şi răutăcios ori de cîte ori îl străbătea această halucinaţie. „M-ar socoti paranoic", îşi spunea el. Ştia că oamenii ar interpreta cuvintele sale ca o jignire personală, dar nu, Saşa era într-adevăr un mare naiv: îi plăcea să-şi imagineze că şi ceilalţi oameni fac asemeni lui, citesc, se informează, şi doar frica permanentă impusă de regim îi împiedică să destăinuie concetăţenilor marile sau micile lor descoperiri. De fapt acesta ar fi fost şi rostul cuvintelor pe care le-ar fi rostit în parc, să-i determine pe ceilalţi să se desconspire, obligîndu-i, incitîndu-i să dea un răspuns: „Şi noi cunoaştem o droaie de chestii, te lauzi cînd spui că eşti genial. Păi, spune dumneata, dacă într-adevăr eşti deştept, ce părere ai de Falansterul lui Diamandi? Nu, mai bine să demonstrezi relaţiile temporale ale lui Odolovski. Dar despre filosofia negativistă a lui Maiakin, ce ştii?" Iar dacă el n-ar fi reuşit să răspundă ar fi ascultat bucuros explicaţiile, ar fi fost nespus de fericit să nu se mai simtă singular, chiar să i se demonstreze că este stupid, şi nu conta.

În fond Saşa, marele şi blondul ucrainean nu visa altceva decît un interlocutor activ. Nu dorea să epateze, era pe de o parte satisfăcut că reuşise să-l impresioneze pe Dan, dar şi dezamăgit pentru că destăinuirea cercetărilor sale nu viza adoraţia. Întrebări competente, discuţii aprinse, contradictorii, la care să i se servească contraargumente valabile, iată ceva care ar fi justificat riscul divulgării acestei istorii, pe care nu se îndoia, Armata Internă ar fi catalogat-o, fără ezitări, ca subversivă.

„Acesta este Dan! Un tip simpatic, cumsecade şi înţelegător atunci cînd ai probleme, de orice gen: sentimentale, materiale. Te ajută atît cît îi stă în putere; cu sfaturi practice, cu bani, cu tot ce nu se apropie de lumea spirituală." Saşa vorbea cu sine, judeca lucid, rece, aşa cum făcea întotdeauna cînd conştientiza o înfrîngere catastrofală. „La naiba, o să mă dezbăr vreodată de obiceiul de-ai face pe oameni mai interesanţi decît sînt?"

– Să-ţi explic cum...

– Vezi, vezi, şuşoti agitat Dan pentru a-l preveni să tacă. O zărise pe chelneriţa care conducea căruciorul cu bere printre mese. Femeia lăsă cele patru beri pe masa lor şi, după ce-i mai cercetă o dată pe sub sprîncene, ca pentru a se convinge că n-aveau de gînd să plece fără să plătească, trecu mai departe pentru a împărţi „nectarul" botezat. Un beţiv se răsturnă cu scaunul în calea ei şi chelneriţa nu pregetă nici o clipă să demonstreze sălii întregi ce poate o lucrătoare dintr-un local de categoria a III-a. Îl înşfăcă pe nenorocit de guler şi, împroşcîndu-l cu tot soiul de înjurături, îl propulsă prin uşa deschisă, direct afară.

Saşa şi Dan asitară impasibili la eveniment. Erau obişnuiţi cu asemenea scene.

– Acum poţi vorbi, spuse Dan, frecîndu-şi nasul cu un gest preocupat.

Blondul îşi privi prietenul în tăcere. Ştia că lui Dan îi este frică, ştia că i-ar fi fost de o mie de ori mai frică, probabil nici n-ar fi vrut să-l asculte, de-ar fi avut cea mai mică bănuială că toată istoria

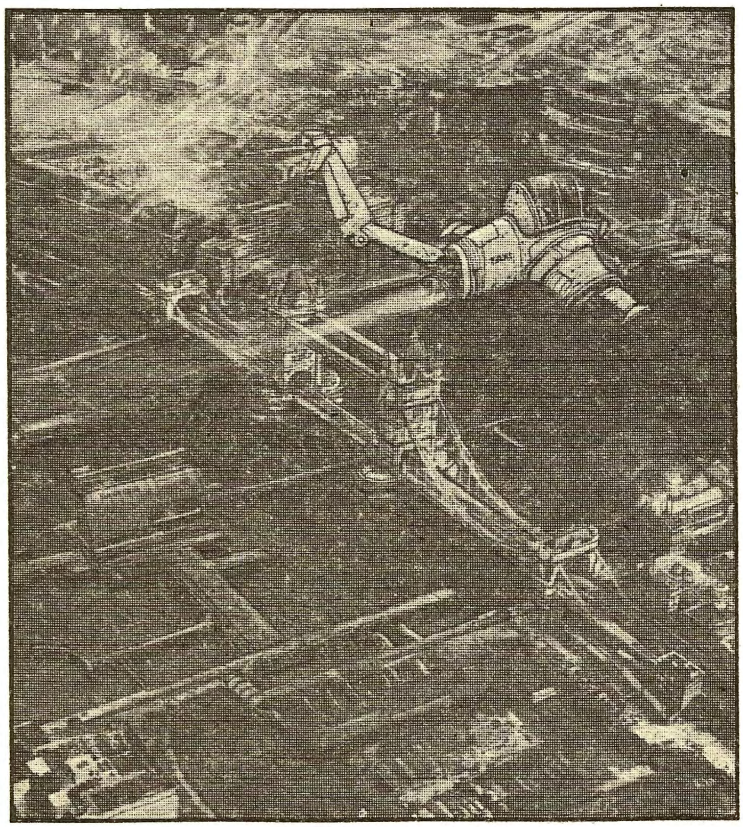

este adevărată.

– De ce taci? Mai devreme te enervai că nu vreau să te ascult, acum nu vrei tu să mai povesteşti. Îmi descriai un ipotetic prezent în care ne-am fi aflat fără acea intervenţie în trecut. Asta, trebuie să recunoşti tu însuţi, nu-i decît o ipoteză.

– Nu-i deloc o ipoteză, spuse Saşa calm. Am calculat foarte precis, în detaliu, toate variantele, am procesat sute de evenimente, preluate din presa scrisă, audio şi video a vremii, am urmărit pas cu pas influenţa acestei revoluţii asupra configuraţiei mondiale.

– Stupid, refuza Dan. Mondial?! O revoluţie din centrul Europei de Est nu poate afecta întreaga planetă.

– Am exagerat, recunoscu Saşa, dar pot să te asigur că actuala Federaţie există numai şi numai ca urmare a acelei modificări. Cît despre argumente, dovezi palpabile ale intervenţiei temporale, nu vei putea avea, nu am şi nici nu cred că există cineva în Federaţie la nivelul nostru care să poată deţine aşa ceva.

– De ce?

– Sînt multe lucruri încă neverificate în călătoria sau modificarea T. Unul din acestea este dacă există posibilitatea ca o fiinţă umană să-şi amintească, luîndu-şi precauţiile necesare, canalul temporal pe care a fost înaintea schimbării trecutului. Teoriile psihosomatice arată că nu, dar şi aceste legi naturale pot fi înşelate. Să-ţi descriu un procedeu simplu: scrii pe o hîrtie ceea ce vrei să-şi aminteşti după modificare şi această hîrtie o ascunzi într-un loc unde ai calculat că destinul tău modificat te va aduce, într-un loc unde vei avea mari şanse să-l descoperi. E greu să evaluezi toate variantele posibile ale cursului vieţii tale, să găseşti apoi un punct spaţial care să-ţi reamintească detalii de pe canalul de pe care ai translat, repet, presupune o muncă titanică un asemenea procedeu dar, teoretic cel puţin, este realizabil. Problema este că nu cred că oamenii care au muncit la această modificare T şi-au bătut capul pentru a pune la punct un asemenea sistem de reactivare a memoriei canalului schimbat, mai ales că asemenea înregistrări aveau oarecari şanse să cadă în mîna cuiva care le-ar fi putut periclita planul principal, acela de a ajunge pe poziţii privilegiate. De ce atîta muncă irosită doar pentru moftul de a compara ce-ai fost cu ce-ai ajuns, sau pentru a vedea cît de isteţ ai fost că ai efectuat modificarea T1989? Ei ştiau că în destinul lor ulterior vor face parte din pătura conducătoare, altceva nu putea să-i intereseze. Astfel ar gîndi un om cu

picioarele pe pămînt şi de aceea nu cred că vor putea fi vreodată aduse alte argumente relative la această problemă decît cele de ordin logic.

– Şi, totuşi ce te-a condus la o asemenea investigaţie pe acea zonă temporală, cum ai ajuns la concluzia pe care mi-ai expus-o?

– Aiurea... Vreau să spun c-am ajuns la această concluzie întîmplător, de fapt a fost o sclipire. Verificarea a fost partea cea mai grea, dar am reuşit. Vizionam o serie de înregistrări video din epocă şi am sesizat artificialul mişcărilor şi, mai ales, al lexicului pe care îl foloseau indivizii respectivi, lucru care m-a făcut să mă gîndesc imediat la replicanţi. Am urmărit apoi sumedenie de înregistrări şi, cu fiecare nouă cartelă pe care o vizionam, bănuiala mi se întărea. Te rog să mă crezi că ştiu să deosebesc naturaleţea umană de artificialul replicanţilor.

Se opri pentru a bea puţină bere. Era proastă, atît de proastă încît o ura, dar aprecia în mod deosebit uitarea pe care o aduce. În această lume a virtuţii era singurul drog permis celor ca el. Adesea i se întîmpla să-şi dorească un grad social mai înalt pentru a-şi permite să se îmbete cu coniac sau, de ce nu, cu şampanie. Auzise că erau băuturi teribile, delicioase şi tari. „Băutura, hazna de vise priponite", filosofă amar Saşa în sinea sa.

– Mă îndoiesc, se strîmbă Dan referitor la ultima afirmaţie a ucraineanului. Am văzut un documentar în care replicanţii, cum le spui tu, înşelau multe persoane instruite. Nici nu mă mir, probabil m-ar fi păcălit şi pe mine. Ce probabil? Sigur!

– E drept, am vizionat cîteva materiale care descriau Generaţia 22, cea mai recentă din serie, dar, gîndeşte-te, este a 22-a generaţie! Ai văzut cum arătau modelele medii, G8 sau G9? Erau vizibil mai îndepărtate de modelul uman. Se deplasau bine, vorbeau bine, dar aveau limite uşor de recunoscut. Nu uita în acelaşi timp că grefa temporală a distrus un canal propriu celor care au operat-o. N-ai de unde şti la ce nivel ajusese tehnologia acelui canal, ce generaţie androidică era în uz. Cert este că, în filmuleţele pe care le-am putut cerceta, personaje cu rol important în desfăşurarea Revoluţiei se comportau exact, repet, exact, ca nişte G8, G9, prezentau toate tarele acestora: fixaţii faciale, un limbaj şablonat, cu extrem de puţine posibilităţi de împrospătare. Îmi vine în minte un exemplu foarte sugestiv: preşedintele ţării, succesorul Dictatorului, pilon de bază în desfăşurarea Revoluţiei. Afişa întotdeauna un zîmbet crispat, cred că ai auzit şi tu că replicanţii, pînă la G10, prezentau adesea asemenea defecte care nu puteau fi înlăturate nicidecum. În plus, fondul său lexical nu depăşea 5-600 de expresii, omniprezente în luările sale de cuvînt.

Un zîmbet fluturâ scurt pe chipul lui Saşa.

– Unii ziarişti numeau acest fond lexical fix „limbă de lemn" şi făceau tot soiul de glume pe seama aceasta. N-aveau de unde bănui că... Ce ai? Dane, te rog, nu mă speria... CE AI?

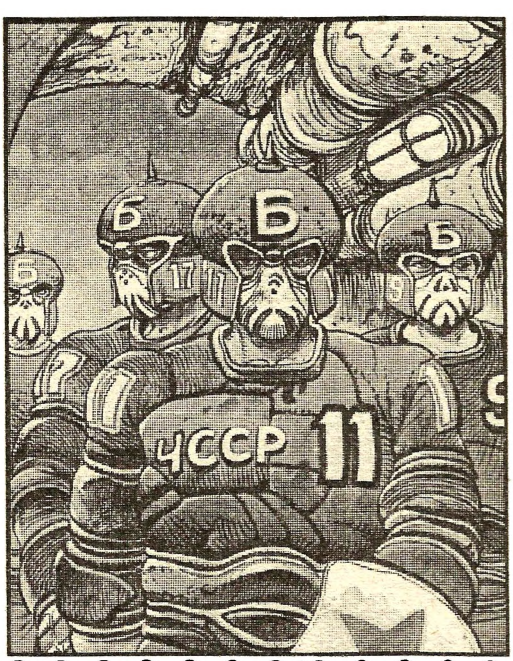

Românul tremura ca sub efectul curentului electric. Pleoapele i se balansau spasmodic deasupra ochilor sticloşi, iar mîinile sale cu degetele chircite, apăsau tîmplele încercînd parcă să frîngă durerea ce se zbătea acolo. Buzele i se subţiară pînă la dimensiunea a două linii, strivite una în alta. Speriat, Saşa sări în picioare brusc, răsturnînd scaunul pe care stătea.

– Calm, calm! răsună o voce autoritară în spatele său. Fără prostii, dacă nu vrei s-o păţeşti!

Blondul se răsuci surprins, neînţelegînd despre ce este vorba. Dădu cu ochii de cei cinci soldaţi şi de ofiţer, cel care vorbise, şi încremeni.

„Sînt pierdut", hotărî el fatidic. Nu-i părea rău, nu-i era frică, era extrem de calm, încă sub şoc.

– Urmează-ne, fără scandal pentru că e în interesul tău! ordonă ofiţerul.

Cele şase arme îndreptate spre el spuneau acelaşi lucru. Saşa nici nu se gîndea să se opună arestării. Aruncă o privire peste umăr şi-l văzu pe Dan răsturnat peste masă. Căzînd, lovise două halbe şi acestea se bălăngăneau triste pe lîngă capul său, prin propriul lor lichid.

„Ticăloşii! L-au ucis şi aşa mă vor ucide şi pe mine", gîndi Saşa ilogic. Nu se întreba de ce îi cer să-i urmeze cînd puteau să-l lichideze pe loc, ca şi pe prietenul său.

Se lasă încadrat de micul grup al Armatei Interne şi părăsi apatic berăria „Liberatea". Înainte de a urca în transportor apucă să vadă prin geamul prost spălat al localului două huidume care ridicau trupul inert al lui Dan. O armă îl împinse brutal de la spate şi, împiedicîndu-se, căzu înăuntrul maşinii, printre picioarele soldaţilor care aşteptau acolo. Revăzu mental, ca un fulger, imaginea oamenilor care asistaseră la moartea lui Dan şi arestarea sa.

– Nişte oi, murmură Saşa, fără ură.

– Gura! strigă la el soldatul cel mai apropiat însoţindu-şi răcnetul cu o lovitură de bocanc. Îşi închidem noi spurcata aia de gură.

•••

– Lăsaţi-l aici şi am să-vă anunţ cînd puteţi să-l luaţi la cercetări.

– Am înţeles, camarad maior!

Locotenentul salută, se răsuci scurt pe călcîie şi părăsi camera urmat de cei trei soldaţi din escortă. Uşa se închise automat în urma lor, lăsîndu-l pe Saşa singur cu maiorul. Acesta din urmă bîjbîi o vreme într-un sertar aflat în spatele lui. Saşa îşi zise că mima neatenţia special pentru el.

„Îmi oferă prilejul să-l atac, pentru a avea motiv să mă ucidă."

– La loc! spuse ofiţerul cu voce egală. Stătea în continuare cu spatele la Saşa.

Tînărul se supuse, luînd loc în unul din cele două fotolii aşezate în faşa biroului. Erau atît de moi, se mulau după trupul lui, încît Saşa uită o clipă dramatismul situaţiei în care se afla.

„Pot oare exista asemenea fotolii?! Stai, ai răbdare băiete, e amabil doar cît să-ţi dai garda jos."

Maiorul îşi frecă perciunii albiţi aproape complet. Avea un soi de calm ameninţător. Speriat de această atitudine, Saşa îşi ridică spinarea, încercînd să stea în fotoliu cît mai incomod. Nu înţelegea de ce nu i se adresează nici un cuvînt atîtea minute în şir, tăcerea ermetică a ofiţerului.

– Eşti, sper, conştient de gravitatea faptelor tale, rosti într-un tîrziu maiorul.

– Care...? „fapte" ar fi vrut să întrebe Saşa dar o zvîcnire a sprîncenelor anchetatorului îl făcu să-şi înghită comentariile.

– Ai pătruns fără aprobare în Patrimoniu, ai făcut afirmaţii mai mult decît subversive la adresa conducerii Federaţiei, a Partidului, ai... E suficient. Suficient pentru ca să nu mai trăieşti.

Blondul asculta tăcut capetele de acuzare, aştepta urmarea. Îi era frică, odată şocul arestării trecut, începuse, printre înjurăturile şi loviturile soldaţilor - cît fusese transportat de-a lungul coridoarelor lungi şi reci - să înţeleagă teroarea. Maiorul, mai ales, îl înfricoşa, impenetrabil în calmul afişat, liniştea aceea atît de nefirească pe faţa unui ofiţer al Armatei Interne.

– Priveşte-mă! spuse maiorul săltînd brusc din fotoliul său.

Ochii lui Saşa îl fixau încă de la început, de cînd pătrunsese pe uşa biroului, aşa cum priveşti pe cineva de decizia căruia ştii că atîrnă viaţa ta.

– Am 58 de ani, sînt căsătorit, am trei copii, mari toţi... Am 58 de ani şi sînt doar maior, poate pentru că n-am fost

destul de deştept să ling pe cine trebuia, poate n-am fost destul de deştept în general, poate n-am ştiut să prind şansele ce mi-au trecut prin faţă, motivele nu sînt prea importante. Am dat însă de tine şi, al dracului să fiu de n-am să te folosesc. Eşti un tip teribil.

„Stupefiat" este puţin spus pentru starea în care se afla Saşa. „O fi făcînd parte din circul care se joacă în faţa arestaţilor ca să mărturisească. Ce sens are? Nici măcar nu m-a întrebat dacă tăgăduiesc ceva din ce-a afirmat că am făcut, nu mi-a cerut nimic, de ce?..."

– Înţelegi, sper, că singura ta şansă sînt eu! Eu te pot salva, la fel cum te pot spulbera, un singur cuvînt de-al meu ajunge. Îţi propun ceva care te poate scoate din încurcătura în care te afli. Te-am ascultat atent, am avut tot timpul un spion electronic lîngă tine. Ne transmitea fiecare vorbuliţă pe care o rosteai. M-ai convins... am încredere în pregătirea ta, aşa autodidactică cum este... împreună putem face ceva senzaţional.

Vorbind, ofiţerul se congestionase. Gesticula, mîinile sale băteau nervoase aerul, se plimba încontinuu de la fereastră la birou şi înapoi. Saşa era în continuare crispat, tonul de confesiune al maiorului nu-i inspira încredere. Încerca să înţeleagă ce se dorea de la el, dar nu găsea nimic cu care ar fi putut fi util maiorului, cu atît mai puţin Armatei Interne.

– Eşti de acord? căzu ca o lamă întrebarea ofiţerului.

– Cu ce să fiu de acord? murmură şovăitor Saşa.

– Să colaborezi!

– Cu Armata Internă?

– Ei, pe dracu!, exclamă maiorul exasperat. Cu mine. Eşti singurul dizident inteligent şi excelent pregătit pe care pun mîna în toată cariera, singurul aliat cu care m-aş încumeta să atac direct la vîrf.

– Superiorii dumneavoastră?! încercă ucraineanul, din ce în ce mai dezorientat.

– Şi ai tăi, ai tuturor. Liderul şi cei care-l înconjoară.

Pe dată totul prinse contur în mintea lui Saşa. Înţelegea în sfîrşit că jocul maiorului nu-l viza pe el, smulgerea mărturisirii unor declaraţii deja ştiute, metodele speciale ale Armatei l-ar fi făcut K.O. mult mai rapid. Ofiţerul juca un joc mult mai periculos.

– Nu vă sînt de ajuns cele ce am istorisit în berărie pentru a mă condamna la moarte?! mai aruncă totuşi Saşa pentru a fi sigur că a deslusit intenţia maiorului.

– Nu fi idiot! se supără maiorul. N-am riscat degeaba să pun în funcţiune bruiajul pentru ca să spui tîmpenii.

– Ce bruiaj? întrebă Saşa cu curaj.

– Am un aparat de emisie care, folosind amprentele noastre vocale, compune o conversaţie paralelă, complet inofensivă, astfel încît orice aparatură de ascultare pe o rază de 300 de metri captează acea emisie artificială. Mi l-a făcut un electronist care a avut... probleme pe la noi. Lasă însă prostiile, trebuie să hotărîm repede amănuntele unui plan cu şanse de succes.

– Exact, aprobă Saşa. Cum v-aş putea fi eu de folos? Acesta este lucrul pe care nu pot să-l înţeleg.

Ofiţerul zîmbi abordînd un aer superior.

– În vreme ce te ascultam îmi construiam planul. Toată problema constă în faptul că trebuie trimis cineva în trecut şi acela vei fi chiar tu.

Din nou mirat, Saşa deschise ochii mari. Vru să întrebe ceva, dar maiorul îl opri cu o mişcare a mîinii.

– Tu, şi nu un replicant G22 pentru că un om are o putere de adaptare mult sporită, poate lua decizii potrivite momentului, este independent de un program care, oricît de sofisticat ar fi, nu poate îngloba chiar toate situaţiile noi care se ivesc, mai ales în cadrul unei acţiuni cum este cea pe care o am în vedere. Ce să faci acolo în punctul T1989, cum îl numeai tu? Am să-ţi spun: vei aştepta semnalul meu. Eu, aici, voi găsi o filieră prin care să ajung la Lider, o să-mi fie greu, dar cred că voi reuşi, şi apoi voi trata cu el statutul, poziţia mea şi, bineînţeles şi a ta.

Totul devenea limpede: povestea unui om aflat la vîrsta critică care îşi vede colegii cocoţaţi pe posturi înalte: generali în Minister, ataşaţi militari în străinătate, în vreme ce el, care nu se considera cu nimic mai prejos, a rămas tot la nivelul unei secţii locale a Armatei Interne, obligat să tortureze nişte amărîţi care-şi răcniseră în public foamea, ori că vor ziua de muncă de 10 ore.

– Concret, eu ce-ar trebui să fac acolo, în trecut? întrebă Saşa calculat. Nu-l încînta ideea de a servi un oportunist, dar dorea să-şi salveze viaţa, iar maiorul îi oferea această posibilitate.

– Tu vei fi pîrgia care îl va sili pe Lider să-mi accepte cererile. Dacă se împotriveşte, tu vei lichida replicanţii care au efectuat Revoluţia. Fără ei, nu va fi nimic, istoria şi-ar urma cursul, iar Liderul nu va ajunge conducătorul Federaţiei. Clar?

Saşa, eludînd situaţia în care se afla, simţi că este pe punctul de a izbucni într-un uriaş hohot de rîs. Cunoştinţele sale îi dădeau din nou atú-ul de care avea nevoie pentru a controla spiritual situaţia. Avea la dispoziţie cîteva clipe în care putea conduce jocul maiorului şi nu era dispus să-şi rateze această plăcere, aproape sigur ultima.

– Cum l-aţi convinge pe Lider că a existat o asemenea modificare, care l-a adus în poziţia pe care o ocupă? Dacă aţi ascultat, aşa cum pretindeţi, ceea ce-i spuneam prietenului meu, ştiţi că este foarte posibil,de fapt aproape cert, ca el să nu ştie nimic şi în cazul acesta v-ar lua drept nebun şi v-ar executa pentru calomnie.

– Este şi acesta un risc, recunoscu deloc tulburat maiorul, dar cred că mi-l voi asuma. Îmi vei pregăti materialele cele mai semnificative în sprijinul afirmaţiei tale. În orice caz, chiar dacă nu

ar fi convins de veridicitatea celor ce-i voi spune, mă îndoiesc că va risca să le verifice pe propria lui piele, mai ales cînd preţul va fi doar un grad de general şi... şi ce vei mai cere dumneata.

Saşa ar fi putut vorbi ore în şir, oferindu-i maiorului detalii nenumărate care să-i arate în amănunt de ce planul său era irealizabil, l-ar fi putut înşela, salvîndu-şi viaţa. Nu ştia însă de ce, se simţea brusc obosit, plictisit de toţi şi de toate, şi hotărî să pună capăt jocului.

– Conform Legilor Spaţiu-Timp, enunţă el monoton, o modificare odată introdusă în timp trasleză prezentul din care a fost calculată cu un număr de TA-grade.

– Ştiu, doar...

„O dată pot să-mi permit şi eu să comand unui ofiţer al Armatei Interne", surîse Saşa în gînd.

– Vă rog să mă lăsaţi să termin, spuse el rece şi, culmea, maiorul tăcu. O modificare menită să elimine prima modificare înseamnă o complementare a ei, suma lor translînd, automat după calculele lui Claude Morran, prezentul din care s-a efectuat translarea într-un Zero, în unul local sau chiar mai rău, în cel absolut.

Maiorul tăcea în continuare. Chipul său căpătase o tentă cenuşie după care Saşa deduse că înţelesese ce-i explica.

– Există, evident o posibilitate: aceea de a calcula o modificare într-un timp ulterior celui în care s-a produs intervenţia T care ne pasionează, contracarînd astfel efectele ei...

– Da?! făcu parcă renăscut maiorul.

– O asemenea modificare T, calculul care să aducă marja de aproximaţie în limitele acceptabile, ar necesita ani de muncă din partea unui colectiv de crono-fizicieni, sociologi, politologi. Munca ar putea fi făcută şi în ascuns, dar necesită aparatură de calcul sofisticată. Dispuneţi cumva de o organizaţie puternică care ar putea asigura specialiştii, aparatura şi secretul unei astfel de operaţii?

Maiorul nu-l mai asculta de mult. Îşi freca nervos fruntea pe care, cu tot aerul condiţionat din încăpere, îi jucau cîteva picături de sudoare.

– Aş fi putut să vă înşel, dîndu-vă speranţe. M-aţi fi trimis în timp şi aş fi rămas acolo, la adăpost de eventualii dumneavoastră agenţi.

Cu toată supărarea sa, maiorul găsi puterea să rînjească.

– M-am gîndit şi la asta. Dacă plecai în trecut ai fi purtat în tine un receptor prin care ai fi primit ordinele de la mine şi durata în care trebuiai să le execuţi, depăşirea acestei durate activînd un şoc neuronal care te-ar fi adus în stadiul de legumă. Nu mă crede mai prost decît sînt.

– Sper că ai să mă înţelegi, reluă ofiţerul după cîteva minute, timp în care luptase cu dezamăgirea.

„Nu-i uşor să-ţi spulbere cineva un asemenea vis", gîndi Saşa apoi se opri şi sesiză ridicolul situaţiei. Victima care îşi compătimeşte călăul. „De ce nu?", se întrebă filosofic Saşa.

– Vei muri! Pentru că ai subminat puterea Partidului prin cuvintele din berărie, pentru că ai spart codul Bibliotecii de Istorie, dar mai ales pentru că ai participat la această discuţie fără rezultat. Îmi pare rău, însă trebuie să-mi iau măsuri de precauţie, la urma urmelor am o nevastă şi trei copii la care mă gîndesc. Voi avea grijă să nu fii torturat... Ah, cred că eşti destul de inteligent să nu spui nimic locotenentului Schwartzmann, cel care va avea grijă de tine pînă la judecată şi apoi pînă la execuţie, sînt o persoană deasupra bănuielilor şi, după aceea, n-aş mai avea nici un motiv să te apăr în faţa caznelor. Adio!

Apasă energic pe o tastă de pe instalaţia de birou.

– Trebuie să vină să te ia, îi spuse el lui Saşa. Să nu mai spui nimic pentru că decuplez instalaţia de bruiaj.

– O secundă, spuse Saşa grăbit. Spuneţi-mi de ce l-aţi ucis pe Dan Coman, prietenul meu, cu care mă aflam la berărie.

– Cine ţi-a spus că l-am ucis? Noi nu ucidem androizi,îi dezactivăm, le modificăm programul şi îi trimitem înapoi la muncă şi ...în fond de ce nu ţi-aş spune?, la cules de informaţii.

– Cum?...adică?...

Maiorul îi confirmă scurt din cap şi se răsuci cu fotoliul pentru a decupla aparatul de bruiaj. Uşa se deschise lăsînd înăuntru doi soldaţi care după ce îl salufară pe maior îl încadrară pe ucrainean, escortîndu-l de-a lungul coridoarelor spre celula care urma să-i găzduiască în puţinul timp rămas pînă la judecată.

„Adică... Dan... era replicant. Am vorbit cu el despre... şi el... trei ani de zile prieteni..."

Saşa nu se mai putu stăpîni. O cascadă isterică de hohote de rîs inundă holurile secţiei. Soldaţii îl loviră. Căzut jos, cu faţa plină de sînge, Saşa rîdea în continuare, amuzat la culme de farsa numită „viaţă".

•••

Se trezi pe o grămadă de gunoi de la marginea oraşului. Capul îi era greu şi-i vîjîia. Încercă să se ridice, dar căzu înapoi. Îl durea tot corpul.

Nu-şi amintea cum ajunsese aici. „Probabil iar am băut prea mult şi după aia m-am bătut... dar cine oare m-a cărat pînă aici?"

Dan reuşi în cele din urmă să se ridice în capul oaselor. Chinuit de durerile ce-i străpungeau corpul, de grija zilei de muncă care se apropia, o porni atît de repede cît îi îngăduiră puterile spre căminul de nefamilişti unde locuia.

„Poate vorbesc cu maistrul să-mi dea o zi din concediu... Ţi-ai găsit ca monstrul ăla să-ţi facă vreo favoare!"

Uitase de Saşa, uitase reprogramarea. Nu ştiuse niciodată de emiţătorul implantat în creierul său pozitronic.

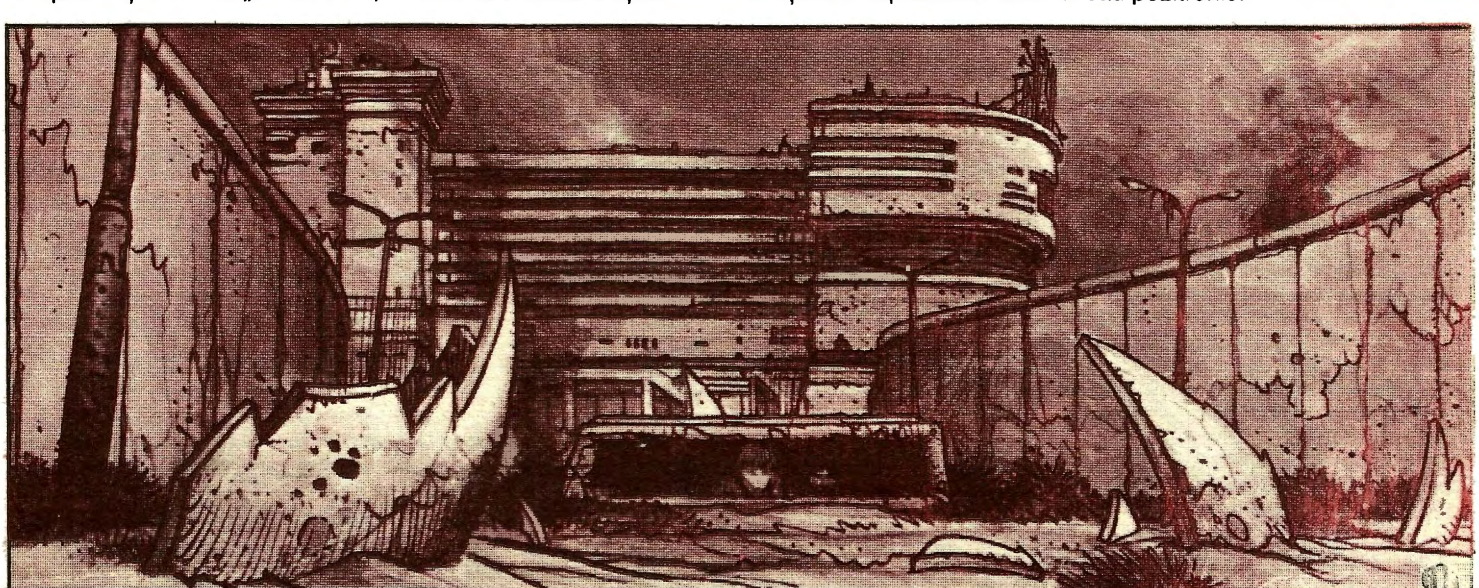

Idealurile tinereții

Caragiale, în stilul său ironic de a prezenta adevăruri deranjante, atribuia următoarea evoluție politică „moftangiului": între bacalaureat și intrarea la facultate, anarhist; în studenție, socialist; cît timp e slujbaș, liberal; la pensie, conservator.

Am putea deduce că există un oportunism feroce, o lipsă de principii evidentă, o adaptare la concepțiile cele mai avantajoase sau mai la modă. Oare așa-i? În cursul unei vieți, idei liberale devin conservatoare. Ce-a fost nou cîndva, se învechește. Iar idei vechi, sînt preluate, modificate și adaptate la alte ideologii. Ideile anarhiste de bază, (cît de mult m-a supărat prezentarea stupidă și caricaturală a lui Bakunin în „Poarta timpului"... de altfel o mulțime de personaje dovedesc lipsa de cultură și subtilitate psihologică a unor autori) au fost preluate de neoliberalism... socialismul de altă dată, internaționalist, a căzut în naționalism... Scurgerea timpului transformă idei și concepții. Ce-a fost, cu o sută de ani în urmă, revoluționar, a ajuns conservator...

Și mai există un aspect al problemei: vîrsta erodează radicalismul tinereții, descoperi că nu tot ce zboară se mănîncă... iar unele păreri merită revizuite... alteori obosești să lupți cu morile de vînt...

Mi se pare normal ca orice tînăr să fie revoluționar, să vrea să schimbe lumea. Altfel, n-ar exista progres. Fără idealismul tinereții, omenirea ar fi condamnată la o veșnică bătrînețe. Sigur, nu rămîi un don Quijote toată viața, dar ceva din dorința de mai bine, din generozitatea cu care ai fost, cîndva, dispus să preiei durerile omenirii, rămîne. Și te va împiedica să devii un individ cinic, egoist, meschin.

Personal, deplîng orice persoană care n-a avut o orientare radicală (de orice fel) în tinerețe. Nu știe ce înseamnă să visezi. Doar să socotească...

Nimeni n-o poate acuza pe Ursula K. Le Guin de comunism. Nici pe Moorcock sau Spinrad. Dar **Deposedații** este o carte în care autoarea pune în discuție, cu obiectivitate și rigurozitate, problema dacă există o societate ideală. Dacă da, care-i aceea? Doamna Le Guin nu trage concluzii, nu face propagandă. Încearcă doar să explice un pleonasm, pe care unii se încăpățînează să nu-l recunoască: cea mai bună societate e cea în care oamenii se simt bine. Poate exista aceeași organizare socială pe o planetă săracă, pe care resursele trebuiesc drămuite cu zgîrcenie, și pe o planetă bogată? O rețetă care a avut succes într-un loc trebuie să aibă și în altă parte? Ce-i mai bun: sacrificiul ridicat la nivel de normă etică, sau egoismul și indiferența față de ceilalți? Ca de obicei, doamna Le Guin îți face capul mare, iscînd o mulțime de întrebări care te zăpăcesc, te fac să te îndoiești de corectitudinea lozincilor și -ismelor care prezintă soluții infailibile. Nu pot fi de acord cu domnul Bugariu care o consideră pe Ursula Le Guin autoare de romane educative. Un roman educativ îți oferă soluții, îți înlătură îndoieli. Ursula Le Guin nu oferă soluții și te face să-ți pui o mulțime de întrebări. Sau așa îi interpretez eu romanele. Nici urmă de tihnă, de text terapeutic. Dimpotrivă. Și nici n-am simțit tentația să abandonez lectura după primele pagini. Pentru că doamna Le Guin scrie într-un fel ce nu se încadrează criteriilor estetice de la noi, dar care mie îmi place: un fel de eseuri romanțate, în care primează ideile. Mă îndoiesc că o editură românească i-ar accepta romanele, dacă ar fi prezentate drept opera unui autor român. Sînt în totală contradicție cu „rețetele" pe care editorii noștrii le consideră „de succes".

Moorcock și Spinrad au altă manieră de abordare a problemei. Încep romane banale cu introduceri în care-și justifică poziția. Iar aceste introduceri sînt mai valoroase decît restul cărții. Sigur, nu trebuie ignorat exercițiul stilistic al lui Moorcock, care scrie în stilul sfîrșitului de secol XIX (excelentă traducerea domnului Columbeanu, iar mulțimea de note explicative ușurează înțelegerea cărții cititorilor care n-au parcurs întreaga operă a autorului englez). Dar în afară de un viitor alternativ, în care personaje istorice apar în posturi relativ comice, nu ne oferă nimic... Dar introducerea... ce bine prezintă niște lucruri! (nemaivorbind că aprecierea lui Krapotkin a uns la suflet anarhistul din mine...)

Iar Spinrad dă o lecție despre ce înseamnă gîndire democratică, despre ce-a fost și ar trebui să fie America. Faptul că am regăsit la un american (și nu unul oarecare) idei pe care le credeam destul de singulare dovedește că speranțele nu-s pierdute. Că idealismul tinereții lasă urme... Să rămînem tineri măcar în idei, dacă trupul nu acceptă să ignore timpul. Și, mai ales, să nu ne naștem bătrîni, ignorînd visul, idealul, speranța...

Ursula K. Le Guin - Deposedații; Traducere de Emil Bărbulescu; Editura Nemira
Michael Moorcock - Amiralul văzduhului; Traducere de Mihnea Columbeanu; Editura Valdo, colecția ORBITA;
Norman Spinrad - Alte Americi; Traducere de Mihail Moroiu; Editura Nemira

Despre trădare și trădători

Voi începe prin a recunoaște că poziția mea față de această carte este foarte sublectivă. Romanul a fost preferat de fanii americani, în 1970, lui *Ubik*. Fiind un mare admirator al lui Dick, opțiunea mi s-a părut bizară și și am meditat îndelung asupra ei. Am ajuns la concluzia, poate incorectă, dar nu imposibilă, că un roman are un impact aparte dacă face referiri la evenimente concrete, la fenomene care frămîntă pe moment cititorii. Cărțile care trădează fenomene general valabile, probleme fundamentale, își vor crol poate mai greu drum, dar își vor păstra locul în literatură.

Romanul doamnei Le Guin face parte din prima categorie, cel al lui Dick din a doua. O meditație subtilă și încifrată despre moarte și divinitate va fi lăsată pentru mai tîrziu, dacă există probleme arzătoare. Iar romanul despre care vorbim a apărut în 1970, cînd întrebările despre poziția față de războiul din Vietnam, democrație și trădarea idealurilor americane erau încă de actualitate...

Ca și în alte cazuri, cartea a fost tradusă la noi într-un moment potrivit. Cînd lumea se răstoarnă, cînd Eroul de ieri se dovedea a fi fost un trădător abject al intereselor neamului, iar cei morți în închisori, blamați ani de-a rîndul, se dovedeau a fi fost patrioți adevărați...

Iar tema trădătorului și a eroului devenea de actualitate...

Un tînăr prieten al revistei susținea, într-o scrisoare, că trebuie să citim literatura SF nu pentru idei filosofice (pe care le-am găsi în cărți de specialitate), ci pentru arta narativă, descrierea caracterelor, etc. Îmi permit să nu fiu de acord cu dînsul și să-mi exprim părerea despre rostul SF-ului. Dacă dorim personaje și narațiune, găsim aceste lucruri în mainstream, nu avem nevoie de un gen aparte. Iar prin filosofie înțeleg sensul inițial al cuvîntului: dragoste de înțelepciune. Filosofii se ocupă, de multă vreme, de sisteme închegate, logice, coerente. Dar viața nu-i întotdeauna logică și coerentă. Trebuie să existe o modalitate de a exprima lucruri importante, dar care nu țin de o disciplină anume. Lucruri care par alureli, pînă se dovedește că nu sînt...

Iată, mă întreb acum ce tratat filosofic a analizat problema trădării? Mecanismul subtil care te împinge dintr-o tabără în alta?

Sigur, Borges are o povestire extraordinară despre acest subiect... Dar Borges nu-i filosof, ci scriitor de proză fantastică, genul ăla de proză în care poți să scrii ce-ți trece prin cap... Ca și SF-ul...

Pentru că literatura serioasă nu poate spune adevăruri dureroase, zguduitoare, fără a părea cinică, decît sub formă de glumă, de ironie. Caragiale atribuie fraza deranjantă „Iubesc trădarea, dar urăsc pe trădători" nemuritorului Gambetta. Cine-și mai aduce aminte de Leon Gambetta? Cît de serioasă poate fi o frază atribuită, de exemplu, nemuritorului Joben?

SF-ul a încercat, de multe ori, să spună aceste adevăruri într-un mod serios, folosind extrapolări, parabole, avertismente. Drept urmare, a fost tratat ca un gen minor...

Dar să revenim la *Mîna stîngă a întunericului*.

Luat la bani mărunți, romanul are o serie de scăderi, unele necorelații sau lucruri insuficient argumentate. Dar asta nu contează, cel puțin din punctul meu de vedere. Poate fi considerată proastă o carte care te face să gîndești, să răsucești ideile pe toate părțile chiar după un an de la citire?

Cine are dreptate? Cel care simte mersul vremurilor sau cel care se cramponează de trecut? Dorința de mai bine e neapărat o trădare a stării actuale? Cred că trădare înseamnă a te vinde unor idei în care nu crezi. A renunța la o ideologie, cînd îți dai seama de eroarea ei, mi se pare un gest logic. Dar nu intervine și un aspect etic al problemei? Estraven nu-i un cetățean oarecare, ci unul care a profitat de sistem. E moral să scuipi în farfuria goală, după ce te-ai înfruptat pe săturate? Este mai moral să te încăpățînezi să susții un sistem în care nu crezi?

Mă opresc aici cu înșirarea întrebărilor cu care mă chinui din cauza doamnei Le Guin. Sînt multe și nu vreau să ajung la politică.

Trădarea-i relativă. O judeci de pe o anumită poziție. Am citit mai demult o povestire (nu i-am reținut nici titlul, nici autorul, poate mi le spune cineva). Două lumi, să le zicem A și B, duc tratative cu Pămîntul, pentru înființarea unei confederații. Reprezentantul lumii B, prin trufia lui, duce la eșuarea discuțiilor. Lumea lui rămîne izolată, se descoperă că lumea A a decăzut, încercînd să asimileze un mod de viață străin, iar B, silită de necesități, a găsit căi proprii de dezvoltare... Cine-i trădător, într-o asemenea situație? Dar dacă lumea A prospera, iar B cădea în barbarie?

Nu mai dau alte exemple. Recunosc că problema trădării și a trădătorului nu-i simplă, nu-i poți aplica un algoritm. Ursula K. Le Guin prezintă o variantă a problemei, aruncă o teorie și spune: găsiți demonstrația! Eu, mulțumindu-i, recunosc că nu-s în stare, dar cu ocazia încercării mi-am lămurit multe probleme...

Oricum, e limpede că, pentru a vorbi de trădare, trebuie mai întîi să crezi în ceva...

Ursula K. Le Guin – Mîna stîngă a întunericului Traducere de M.D. Pavelescu – Editura Nemira

URSULA K. LE GUIN

CEI CARE PLEACĂ DIN OMELAS

Premiu HUGO 1974

Într-o larmă de clopote ce făcu rîndunelele să se avînte în înalturi, Festivalul Verii ajunse în Omelas, oraşul care se ridică strălucitor lîngă mare. În port, pînzele ambarcaţiunilor scînteiau de fanioane. Pe străzile dintre casele cu acoperişuri roşii şi ziduri vopsite, printre grădinile vechi, năpădite de muşchi, şi pe sub bolţile copacilor, pe lîngă falnicele parcuri şi clădirile publice, îşi croiau drum procesiuni. Unele erau sobre: oameni bătrîni în straie lungi şi groase, maiştrii gropari, neveste liniştite şi voioase, purtîndu-şi plozii în braţe şi fîlecărind în timpul mersului. Pe alte străzi însă, ritmul muzicii era mai vioi, un tremur de gong şi tamburină, iar lumea avansa dansînd, procesiunea însăşi era un dans. Copii se tot hîrjoneau, strigătele lor ascuţite urcînd, aidoma zborurilor săgetînde ale rîndunelelor, deasupra muzicii şi a cîntărilor. Toate alaiurile se îndreptau către partea nordică a oraşului, acolo unde, în marea luncă denumită Cîmpurile Verzi, băieţi şi fete, stînd despuiaţi în aerul luminos, cu picioarele noroite pînă la glezne şi braţele lungi, mlădioase, îşi antrenau caii nărăvaşi înaintea cursei. Bidiviii n-aveau alt harnaşament decît un căpăstru fără zăbală. Îşi umflau nările, se cabrau şi se dădeau unul la altul; erau tare agitaţi, calul fiind singurul animal care a adoptat ceremoniile noastre ca pe ale lui. Departe, înspre miazănoapte şi apus, se ridicau munţii, încercuind pe jumătate Omelasul în golful său. Aerul dimineţii era aşa de limpede încît zăpada care mai încununa cele Optsprezece Piscuri ardea cu văpaie galben-aurie dincolo de milele de văzduh luminat de soare, sub albastrul întunecat al înalturilor. Era numai atîta vînt cît să facă stindardele ce marcau traseul cursei să pocnească şi să fîlfîie din cînd în cînd. În tăcerea întinselor imaşuri înverzite se putea auzi muzica şerpuind pe străzile oraşului, mai în depărtare, mai în preajmă şi mereu apropiindu-se, o vagă dulceaţă voioasă a aerului care la răstimperi fremăta, se aduna şi erupea în dăngătul puternic şi vesel al clopotelor.

Vesel, deci! Cum să vorbească cineva despre veselie? Cum să-i înfăţişeze pe cetăţenii din Omelas?

Vedeţi, nu erau oameni simpli, deşi erau fericiţi. Însă noi nu prea mai spunem vorbe de voie bună. Toate zîmbetele au devenit ceva arhaic. Dată fiind o descriere ca aceasta, lumea are tendinţa să caute mai apoi Regele, călare pe un armăsar splendid şi înconjurat de vitejii lui cavaleri, ori poate stînd într-o lectică aurită, purtată de robi vînjoşi. Însă nu exista nici un rege. Oamenii din Omelas nu întrebuinţau săbii, şi nici robi nu ţineau. Nu erau barbari. Nu am ştiinţă de regulile şi legile societăţii lor, dar bănuiesc că erau doar cîteva. Aşa cum o scoteau la capăt fără monarhie şi fără sclavie, aşa se descurcau şi fără bursă de valori, publicitate, poliţie secretă şi *Bombă*. Totuşi, repet, nu erau oameni simpli, nu erau păstori liniştiţi, sălbatici nobili ori utopişti blînzi. Nu erau mai puţin complecşi decît noi. Necazu-i că noi avem prostul obicei, încurajat de pedanţi şi de sofisticaţi, de a considera fericirea ca ceva oarecum prostesc. Numai durerea este intelectuală, numai răul, interesant. Aceasta-i suprema trădare a artistului: refuzul de a recunoaşte banalitatea răului şi teribila plictiseală a durerii. Dacă nu poţi să scapi, alătură-te lor! Dacă doare, repet-o! Însă să preţuieşti durerea înseamnă să condamni desfătarea, să îmbrăţişezi violenţa înseamnă să pierzi controlul asupra tuturor celorlalte lucruri. Noi aproape că l-am pierdut; nu mai putem nici să descriem un om fericit, nici să cîntăm bucuria. Deci cum aş putea să vă vorbesc despre locuitorii Omelasului? Nu erau copii naivi şi fericiţi – deşi copiii lor erau, într-adevăr, fericiţi. Erau adulţi inteligenţi, pătimaşi şi copţi la minte, ale căror vieţi nu fuseseră distruse. Un miracol! Însă mi-aş dori să fiu în stare să-l descriu mai bine. Mi-aş dori să vă pot convinge. Omelasul pare în vorbele mele un oraş dintr-un basm, cu mult timp în urmă şi la mare depărtare, odată ca niciodată, peste mări şi ţări. Poate că cel mai bine ar fi să vi-l închipuiţi singuri, ca în visurile voastre extravagante, considerînd că Omelasul se va ridica la comandă, căci, cu siguranţă, eu nu vă pot mulţumi pe toţi. De pildă, cum este cu tehnologia? Eu socot că nu există automobile şi elicoptere pe străzi ori pe deasupra lor; aceasta se datorează faptului că oamenii din Omelas sînt oameni fericiţi. Fericirea se întemeiază pe o corectă discernere a ceea ce este necesar, a ceea ce nu este nici nece-

sar, nici distructiv, şi a ceea ce este distructiv. Din categoria de mijloc, oricum – aceea a lucrurilor necesare, dar şi nedestructive, a confortului, luxului, exuberanţei etc. – cetăţenii Omelasului ar putea să aibă încălzire centrală, metrouri, maşini de spălat şi tot soiul de dispozitive minunate care pe tărîmul nostru n-au fost încă născocite: surse plutitoare de lumină, energie fără consum de combustibil, un leac împotriva răcelii obişnuite. Ori ar putea să nu aibă nimic din toate acestea: *nu contează*. Cum vă place mai mult! Înclin să cred că locuitorii oraşelor din josul şi din susul coastei au sosit în Omelas în timpul ultimelor zile dinaintea Festivalului, cu nişte trenuleţe foarte rapide şi nişte tramvaie etajate, şi că gara din Omelas este de fapt cea mai arătoasă clădire a urbei, deşi ceva mai simplă decît magnifica Piaţă a Agricultorilor. Însă, chiar de îngăduim existenţa trenurilor, tot mă tem că pînă acum unii dintre dumneavoastră vor fi găsit Omelasul dulceag. Zîmbete, parade, cai, bleah. Dacă într-adevăr aşa e, atunci adăugaţi o orgie. Nu ezitaţi, dacă va ajută! Totuşi, haide să nu avem temple din care să oficieze preoţi şi preotese de o frumuseţe rară, lipsiţi de veşminte, deja pe jumătate cufundaţi în extaz şi gata să se împreuneze cu orice bărbat sau femeie, amant sau necunoscut, care ar dori unirea cu adînca divinitate a sîngelui, deşi aceasta a fost prima mea idee. Însă, credeţi-mă, ar fi mai bine să nu avem deloc temple în Omelas – cel puţin, nu temple conduse de oameni. Religie – da, cler – nu! Fireşte că minunatele nuduri se pot perinda de colo pînă colo, oferindu-se ca hrană sacră celor înfometaţi de trebuinţa şi extazul cărnii. Fie ca ele să se amestece în procesiuni. Fie ca tamburinele să răsune deasupra împreunărilor, gongurile să proclame gloria dorinţei, iar (un lucru nu lipsit de importanţă) odraslele acestor încîntătoare ritualuri, iubite şi îngrijite de toţi să fie. Ceva care ştiu sigur că nu există în Omelas de nici un fel este sentimentul vinovăţiei. Însă ce alte lucruri ar mai fi acolo? La început am socotit că nu se găsesc droguri, însă aceasta-i ceva puritan. Pentru aceia cărora le place, dulceaţa uşoară şi stăruitoare a *drooz*-ului ar putea parfuma drumurile oraşului, *drooz*-ul care mai întîi aduce vioiciunea şi sclipirea minţii şi a membrelor, apoi, după cîteva ore, un alean visător, iar la sfîrşit viziunile minunate ale celor mai tainice arcane şi ale celor mai ascunse secrete ale Universului precum şi amplificarea plăcerilor sexuale dincolo de orice închipuire; *drooz*-ul nu dă dependenţă. Pentru gusturile mai modeste socotesc c-ar trebui să fie bere. Ce altceva? Ce altceva îşi află locul în oraşul aceasta al veseliei? Simţul victoriei, bineînţeles, cinstirea vitejiei. Însă aşa cum am eliminat clerul, hai să procedăm şi cu ostaşii. Veselia clădită pe masacru încununat de succes nu este genul normal de veselie; nu se face, este înspăimîntătoare şi trivială. O mulţumire generoasă, fără de margini, o izbîndă mărinimoasă simţită nu asupra unor duşmani din afară, ci în comuniune cu ce este mai frumos şi mai bun în sufletele tuturor oamenilor de pretutindeni şi cu splendoarea verii din întreaga lume: aceasta este ceea ce animă inimile cetăţenilor din Omelas, iar victoria pe care o sărbătoresc este cea a vieţii. Realmente, nu cred că mulţi dintre ei au nevoie să ia *drooz*.

Cele mai multe dintre procesiuni au ajuns pe Cîmpurile Verzi pînă acum. Un miros extraordinar de mîncare se răspîndeşte din corturile roşii şi albastre ale furnizorilor. Mutrişoarele copiilor sunt încîntător de lipicioase. În barba căruntă şi blajină a unui bărbat sînt încîlcite cîteva firimituri de plăcintă. Flăcăii şi fetele şi-au încălecat bidivii şi încep să se strîngă în jurul liniei de plecare a cursei. O băbuţă, scundă, dolofană şi zîmbitoare, scoate flori dintr-un coş, iar tinerii le poartă în părul lor lucios. Un copil de vreo nouă-zece ani stă la marginea mulţimii, singur, cîntînd dintr-un fluier de lemn. Oamenii zăbovesc să-l asculte, zîmbesc, însă nu-i vorbesc, căci băiatul nu se opreşte din cîntat şi nu-i vede, ochii săi negri fiind pe de-a-ntregul fermecaţi de vraja dulce şi subţire a melodiei.

Isprăveşte şi-şi coboară încet mîinile, ţinînd fluierul din lemn.

Dintr-o dată, ca şi cînd această tăcere tainică, neînsemnată, ar fi un semnal, din chioşcul de lîngă linia de plecare sună o trîmbiţă: arogantă, melancolică şi pătrunzătoare. Caii se cabrează pe picioarele lor zvelte, iar unii dintre ei nechează în semn de răspuns. Calmi, tinerii călăreţi le mîngîie grumazurile şi îi alintă, şoptind: „Linişteşte-te, linişteşte-te, aşa, frumuseţea mea, speranţa mea!" Încep să se alinieze la start. Gloatele de pe marginea traseului sînt aidoma unui cîmp de iarbă şi flori în bătaia vîntului. Festivalul Verii a început.

Vă vine să credeţi? Acceptaţi festivalul, oraşul, veselia? Nu? Atunci, daţi-mi voie să vă mai descriu un lucru!

Într-un subsol de sub una dintre frumoasele clădiri publice ale Omelasului, ori poate în pivniţa uneia dintre încăpătoarele lui locuinţe particulare, se află o odaie. Are o uşă ferecată şi nici o fereastră. Plină de praf, un pic de lumină se strecoară înăuntru prin crăpăturile scîndurilor; provine de la o fereastră acoperită cu pînză de păianjeni, aflată undeva, în celălalt capăt al pivniţei. Într-un colţ al strîmtei încăperi, două spălătoare de duşumele, cu capetele ţepene, făcute ghem şi mirosind scîrbos, sînt rezemate lîngă o găleată ruginită. Podeaua-i din ţărînă, puţin jilavă la atingere, aşa cum este de obicei pămîntul beciurilor. Odaia măsoară vreo trei paşi în lungime şi doi în lăţime: o simplă debara sau un depozit de scule dezafectat. În încăpere, stă pe jos un copil. Ar putea fi băiat sau fată. Arată de şase ani, însă de fapt are aproape zece. Este sărac cu duhul. Poate că aşa s-a născut, ori poate că a devenit idiot datorită fricii, subnutriţiei şi neglijării. Se scobeşte în nas şi, din cînd în cînd, se joacă stîngaci cu degetele de la picioare sau cu organele genitale, stînd ghemuit în cel mai îndepărtat colţ de găleată şi de cele două spălătoare de podele. Îi este teamă de ele. Le găseşte oribile. Îşi închide ochii, dar ştie că spălătoarele sînt încă acolo şi că uşa e încuiată şi că nimeni nu va veni. Uşa este întotdeauna încuiată şi nimeni nu vine niciodată, numai că uneori – copilul nu înţelege noţiunile de timp şi de interval – uneori uşa scîrţîie teribil şi se deschide, iar dincolo de ea se află o persoană sau mai multe. Una dintre ele poate să intre şi să-l lovească pe copil cu piciorul pentru a-l face să se ridice. Ceilalţi nu se apropie niciodată, însă îl cercetează cu ochi înfricoşaţi, dezgustaţi. Castronul de mîncare şi ulciorul de apă îi sînt umplute în mare grabă, uşa este ferecată, iar ochii se fac nevăzuţi. Oamenii nu-i spun niciodată nimic, însă copilul, care n-a trăit dintotdeauna în hrubă şi care îşi poate aminti lumina soarelui şi glasul mamei, uneori vorbeşte. „O să fiu bun!", zice. „Vă rog, daţi-mi drumul ! O să fiu bun!" Ei nu răspund. Pruncul obişnuia să ţipe noaptea după ajutor şi să plîngă o bucată bună din vreme, însă acum scoate doar un soi de scîncet, „eh-haa, eh-haa", şi vorbeşte din ce în ce mai rar. E aşa de slăbănog că nici nu are carne pe picioare, iar stomacul îi iese în afară; trăieşte cu jumătate de castron de mălai şi untură pe zi. Este despuiat. Fesele şi pulpele îi sînt o masă de răni supurînde, căci tot timpul stă pe propriile sale excremente.

Ei ştiu de existenţa lui, toţi cetăţenii Omelasului. Unii au venit să-l vadă, altora le este de ajuns să-l ştie acolo. Ştiu cu toţii că trebuie să fie acolo. Unii înţeleg de ce, iar alţii nu, însă fiecare pricepe că fericirea lor, frumuseţea oraşului, gingăşia prieteniilor, sănătatea copiilor, înţelepciunea învăţaţilor, îndemînarea meşteşugarilor, pînă şi belşugul recoltelor şi vremea bună a cerurilor depind în întregime de abominabila mizerie a acelui prunc.

Acest fapt le este explicat copiilor cînd au între opt şi doisprezece ani, atunci cînd par în stare să înţeleagă, şi mulţi dintre aceia care se duc să vadă pruncul sînt tineri, deşi adesea vine şi cîte un adult, sau poate revine, pentru a-l vedea. Indiferent cît de bine le-ar fi fost explicată problema, aceşti tineri privitori sînt întotdeauna zguduiţi şi dezgustaţi prima oară. Sînt cuprinşi de scîrbă, sentiment căruia i s-au crezut superiori. Sînt cuprinşi de furie, revoltă, neputinţă, în ciuda tuturor explicaţiilor. Ar dori să facă ceva pentru copil. Dar nu-i nimic de făcut. Dacă copilul ar fi scos la lumina soarelui, din locul acela respingător, dacă ar fi spălat, hrănit şi mîngîiat, acesta ar fi, într-adevăr, un lucru bun; însă înfăptuit de ar fi, chiar în ziua şi în ceasul acela, prosperitatea, splendoarea şi încîntarea Omelasului s-ar veşteji şi ar fi spulberate pe de-a-ntregul. Aceasta-i învoiala. Schimbarea binelui şi farmecului fiecărei făpturi din oraş pentru acea unică îmbunătăţire minoră, jertfirea fericirii miilor de oameni pentru şansa la fericire a unuia singur: asta, realmente, ar trebui să lase sentimentul vinovăţiei să pătrundă în urbe.

Înţelegereaa este strictă şi absolută; nici măcar o vorbă bună nu-i poate fi spusă copilului.

Adesea tinerii se întorc acasă stăpîniţi de lacrimi, ori de o furie fără lacrimi, după ce au văzut copilul şi au ajuns în faţa acestui teribil paradox. Pot să stăruie asupra lui săptămîni sau ani întregi. Odată cu scurgerea timpului însă, încep să-şi dea seama că, şi dacă copilul ar fi eliberat, tot n-ar căpăta cine ştie ce de la libertatea sa: o vagă plăcere datorată căldurii şi mîncării, fără îndoială, însă doar cu puţin mai mult. Este prea degenerat moraliceşte şi prea debil mintal pentru a cunoaşte vreo bucurie adevărată. I-a fost frică prea mult timp pentru a mai fi vreodată scăpat de frică. Obiceiurile îi sînt prea necivilizate pentru a răspunde la un tratament omenos. Într-adevăr, după atîta vreme ar fi probabil nefericit fără ziduri împrejur care să-l apere, fără întuneric pentru ochii săi, fără propriile lui excremente pe care să stea. Lacrimile tinerilor pentru amara nedreptate se usucă cînd încep să priceapă teribila dreptate a realităţii şi să o accepte. Totuşi, poate că lacrimile şi furia lor, încercarea generozităţii şi recunoaşterea neputinţei sînt adevărata sursă a splendorii vieţilor pe care le trăiesc. Fericirea oamenilor din Omelas nu-i una searbădă, iresponsabilă. Ei ştiu că, asemenea copilului, nu-s liberi. Ei cunosc compasiunea. Existenţa copilului şi faptul că ei ştiu de existenţa lui sînt cele care fac posibile noblеţea arhitecturii, genialitatea muzicii şi profunzimea ştiinţei lor. Din pricina acelui copil sînt ei atît de blînzi cu copiii. Ştiu că dacă cel blestemat nu s-ar smiorcăi acolo, în întuneric, celălalt, acela care cîntă din fluier, n-ar putea să ofere muzică veselă la vremea cînd călăreţii, cu strălucirea lor, se aliniază pentru cursă, în lumina soarelui din prima dimineaţă a verii.

Acum credeţi în ei? Nu sînt ceva mai verosimili? Însă mai este de spus un lucru, iar acesta este de-a dreptul incredibil.

Din cînd în cînd, unul dintre adolescenţii sau una dintre adolescentele care merg să vadă copilul, nu se mai întoarce acasă pentru a plînge sau a se revolta. De fapt, nu se mai întoarce acasă deloc. Uneori, şi cîte un bărbat sau o femeie, mult mai bătrîni, se cufundă în tăcere pentru o zi ori două, iar apoi îşi părăseşte casa. Aceşti oameni coboară în stradă şi merg singuri în josul ei. Şi tot merg şi ies aşa din oraşul Omelas, pe frumoasele porţi. Străbat ogoarele urbei. Fiecare – solitar, flăcău sau fată, bărbat sau femeie. Noaptea se lasă; drumeţul trebuie să parcurgă ulîţele satelor, printre casele cu ferestre luminate în galben, şi să iasă în bezna cîmpurilor. Nu se opresc. Lasă în urmă Omelasul, se afundă în întuneric şi nu se mai întorc. Locul spre care se îndreaptă este unul chiar şi mai puţin imaginabil pentru cei mai mulţi dintre noi decît oraşul fericirii. Eu nu-l pot descrie absolut deloc. Este posibil să nici nu existe. Însă ei par să ştie încotro merg, cei care pleacă din Omelas.

Traducere de Cătălin TENIŢĂ

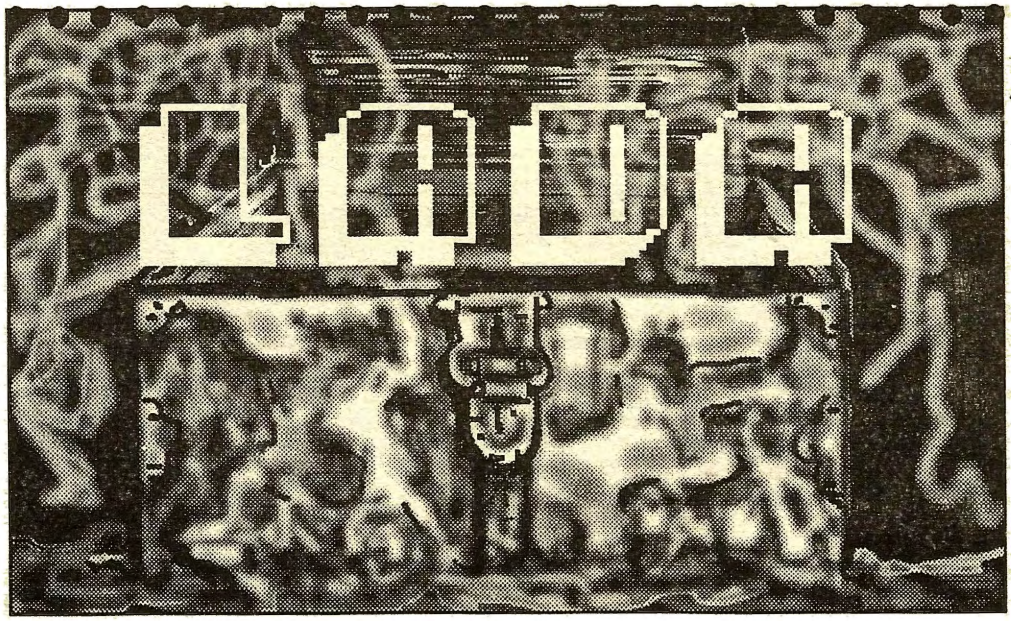

Oraşul s-a înălţat pe vechea vatră milenară. Pe, dar şi un pic alături, lăsînd, ici-colo, către răsărit, cîte un pîlc de ruine de case vechi – unele de şipci – cocioabe erodate de curgerea vremii, de ploile acide ale veşnicei pături de nori vineţii care acoperă cetatea industrială, dar altele încă în picioare, din depărtare apărînd ca funcţionale, fiindcă numai din apropiere se puteau observa ferestrele sparte, acoperişurile desfundate şi lăsate şi cărămida pereţilor mîncată de mucegai.

Numai o casă părăsită, cu oasele albite sfidează bolta joasă şi întunecoasă a cerului cu scheletul ei triumfal.

Plouă şi, deşi e deja vară, e frig. Aburii răsuflării se învăluătucesc la colţurile gurii.

Mocirla clefăie sub tălpile ghintuite ale bocancilor.

Poarta scîrţîie prelung, spulberînd pe pietrişul din curte lepra ruginelor ei însîngerate.

În adîncul grădinii e casa. Cîndva, picioare fragile de fînci, albe şi goale, alergau prin iarba udă de rouă şi apoi împrăştiau pietrişul, traversînd aleea. Cioburile colorate aduse de prin străinătăţi. Carara, nu?...

O siluetă nespus de dulce pîlpîie parcă, pentru o clipă, în colţul ochiului şi evanescenţa unui rîs zglobiu, care s-a stins...

Acasă...

Acasă?

A care casă? A nici o casă!

Deşi e vară, uite: a început să fulguie. Sau poate că nu e decît praf de la fabrica de ciment. Împrejurimile sînt îmbrăcate ca într-un strat alb de făină.

O moară de sămînţă-de-caise. O moară care macină mereu. Şi de jur împrejur casele cresc neîncetat. Masive. De neînfrînt.

Orice casă e construită însă pentru a fi locuită – pentru ce altceva poate fi construită o casă? Doar construirea unei case nu înseamnă nimic. Locuirea e scopul.

Clanţa uşii se frînge, dar uşa rămîne închisă. Gemuleţul de deasupra se sparge sub apăsarea mîinii înmănuşate. Braţul se strecoară greu prin ochiul îngust. Uniforma militară se agaţă în cioburile rămase-n cadrul de lemn. Clanţa de dinăuntru, mai ferită de intemperii, rezistă la apăsare şi uşa scîrţîie prelung în usciori înainte de a se prăbuşi pe-o rînă. În pridvor, unelte ale cîmpului lăsate în dezordine: o grapă, un topor, două tîmăcoape, lopeţi, coase. În ghiveciurile din ferestre, muşcatele, carbonizate, s-au scuturat peste lutul uscat, crăpat ca de dogoare.

Scoarţa de pe jos, dezlînată, se sfîşie sub paşi ca o frunză de paing.

În bucătărioară, ţăstul.

În „alcov" – perdele ca praful acoperă ocniţele adînci ale ferestrelor cu gratii.

Mirosul! Mirosul de altădată!

Pe masă, un ceas cu cadru din metal şi pereţi laterali din cristal gros.

În dulapul din perete, cîteva linguri sparte, o furculiţă, un cuţit cu plăsele crăpate...

Ochiul de oglindă înnegrit. Pe prichiciul dinainte – o maşină de ras Robat şi un pămătuf chel.

Într-un colţ al oglinzii mai sclipeşte un rest de argint în care se reflectă pentru un moment epoleţii fără trese. Speriată de o imagine străină, mîna se duce instinctiv spre tocul gol al armei depuse. Apoi corectează cu un gest reflex poziţia centurii pe şold: e pace!

Lada!

În ungherul de lîngă sobă, lada-de-zestre.

Amintirea interdicţiei din copilărie şi a tainei ce-o învăluia, aţîţînd dorinţa. Orice tabu aţîţă dorinţa încălcării.

Lacătul capacului nu cedează.

O lovitură cu călcîiul ghintuit.

Belciugele se desprind.

Puse deasupra, pînze mîncate de molii. Fote negre, cu horbotele sclipicioase înverzite de coclează.

Dedesubt, cărţi şi caiete stivuite, un desen în culori, aproape intact, şi o piatră dezgropată în grădina din spatele casei, cu bazorelieful unui călăreţ încrustat adînc.

Şi, culmea! prima carte, de deasupra, *Istoria* de clasele elementare. „Prima carte a lumii"...

Afară a început să se lase întunericul. Obiectele vechi, gioarsele din lada-de-zestre se desfăşoară de jur-împrejur umplînd „alcovul".

Restituiri.

Frînturi de uitare redate circuitului informaţiei.

Vieţii.

Pe plusul mîncat de ani al unei cutii de carton în dezagregare, cîteva distincţii şi decoraţii de război amestecate la un loc de prin toate armiile lumii. Cine a cîştigat? Care au fost înfrînţii?

Un singur învingător: supravieţuitorul.

Peste ani, oamenii al căror semn a răzbit pînă aici îşi pierd entitatea. Ei nu mai sînt decît Familia. Cei-ce-au-fost.

La un loc, depersonalizaţi într-un amalgam comun.

Viaţa lor reală, apartenenţele lor, ideile, s-au confundat împăcate (împăcate?) într-un ce comun. În pacea prezentului „răscolindu-le în mîini de flăcări" sufletele adormite.

Relicve.

Pentru prezent, trecutul este un dat omogen, deşi totul pledează pentru eterogenitatea lui. Între „Sfada unui om necăjit cu sufletul său" şi „Pisica sălbatică într-un desiş de papirus" a existat o breşă insurmontabilă. De castă. De credinţe. De aspiraţii.

Azi?

Azi voturile de altădată s-au întrepletit într-un fluviu unic. N-au mai rămas din ele decît o foaie scrisă, o piatră cioplită, un ciob de oală. Învingători şi învinşi, la un loc, cei ce s-au iubit şi urît cîndva, îngemănaţi într-un singur trup... „sfîşiat de contradicţii lăuntrice", de astă dată. Distanţele şi patimile s-au redus la zero. Timpul-care-curge le-a contopit pe toate într-un amalgam comun, dismorf: STRĂMOŞII.

O umbră suavă, nespus de dulce, îşi apleacă silueta amară peste umăr. E noapte.

Afară ţîrîie greierii.

Un chibrit scăpărat dăzvăluie pe masă lampa-cu-petrol, a cărei lumină pîlpîitoare atrăgea fluturii şi ţînţarii.

Rezervorul e gol.

Pe cer licăreşte o stea printr-un ochi de nori.

Miroase a regina nopţii.

Aici au trăit oameni. Vieţi zbuciumate. Speranţe. Iluzii. Ambiţii. Orgolii.

În urma lor o ladă-de-zestre, din care strîngi la piept în liniştea nopţii, întorcîndu-te spre oraş cu paşi apăsaţi, salvate din potopul cu timp, între coperţile manualului de *Istorie* de clasele primare, un manuscris indescifrabil, un desen cu o pisică şi un cuţit cu plăsele de os crăpate. Selecţionate dintre ruine pe criteriul lui: „E frumos" şi „Îmi place".

Insula înainte și după tăbăreală.

Ovidiu Petcu către ceilalți tăbărîtori în superproducția slobozeano-craioveanocernavodeană "Tăbărîtura de pe deal": "De-aicea împroșc io sefeu'!"

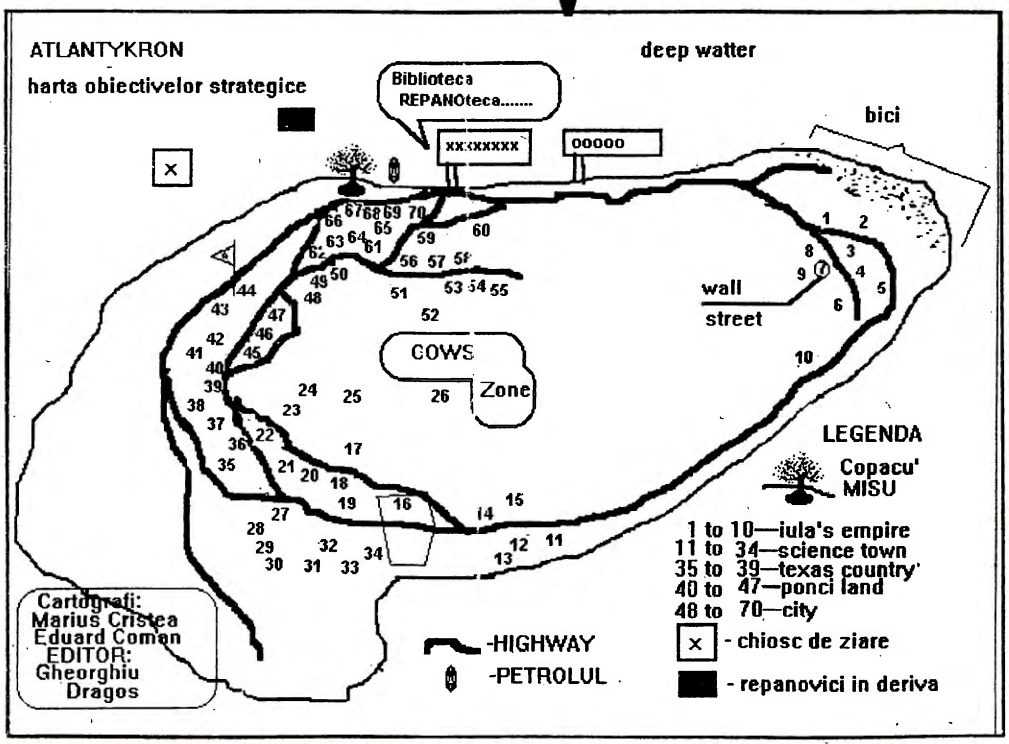

Florin Munteanu către Roberto Quaglia în superproducția româno-italiană "Doi pentru infernul fractalic": "Nu ți-o dau că tu ai două!"

Felix Moga, artizanul moto-r(ola)izat în superpro-ducția cer-navodeană: "Tractorul nuclear"

Sandu Vasile - Bîrfo în superproducția nemțeană: "Unde te duci?": "Și cînd o strîngeam așa, mă apuca o durere și-o cefalee macromediomicro cerebrală de vedeam mai multe stele decît Pașadia, pardon!, Virgil Măgureanu!"

Iulian Dorobanțu-Iulă & Marian Irimia-Rabi, doi sireni distribuiți în superproducția ploiești-eană: "Quo Vadis Karmat Press?"

Răzvan Haritonovici & Alexandru Mironov în superproducţia ministerialobancară: "Cu mîinile încrucişate"

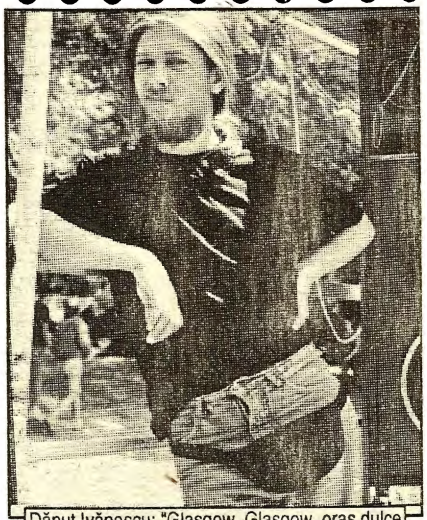

Dănuţ Ivănescu: "Glasgow, Glasgow, oraş dulce cum spre tine m-aş tot duce!"

Sorin Repanovici, ducînd vesela unde-i e locu'.

Doru Stoica ţinîndu-şi "Motocentaurii..." pe acoperiş.

Realizatorii emisiunii de radio de pe insulă - Mara Popa către Marian Irimia-Rabi, "Acolo ai ascuns microfonul?"

Valentin Nicolau & Vlad Popescu: "Ne mirăm, ne mirăm, că de-aicea nu plecăm!"

George Ceauşu & Adrian Bănuţă în superproducţia supernovojesefistă: "Cu mîinile încrucişate"

Foto: Călin Giurgiu
Text: co-Bi-liţu' & Călin Giurgiu

Fane Nebunu' şi ciracii lui. Al dracu' sefeu' ăsta! S-a înţepenit dă tot!

TOP 30 LUNE

1) COSTI GURGU: COROZIUNEA - JSF 98
2) ROBERT BLOCH: OMULEŢII DE LUT - JSF 107
3) LIVIU RADU: EPITAF PENTRU LAURA - JSF 99
4) MIHAIL GRĂMESCU: APOCRIFA DUPĂ MARIA - JSF 103
5) SEBASTIAN A. CORN: ADRENERGIC - JSF 89-90
6) PHILIP K. DICK: CREDINŢA PĂRINŢILOR NOŞTRI - JSF 114
7) OCTAVIA BUTLER: COPIL DE SÎNGE - JSF 109
8) FLORIN PÎTEA: SHAI TAN - CPSF 517-518
9) COSTI GURGU: RESPIRAŢIA MORŢII - JSF 103
10) OCTAVIA BUTLER: SUNETELE VORBIRII - JSF 120
11) DON SIMON: U-TV MAN - JSF 75
12) COSTI GURGU: POVESTEA CUCYBER - JSF 102
13) ANA MARIA NEGRILĂ: SCHIMBAREA LA FAŢĂ - JSF 85
14) DON SIMON: WORKERS - JSF 66
15) DON SIMON: ZIDUL - JSF 99
16) ANA VERONICA MIRCEA: PARADISUL BĂRBAŢILOR - JSF 110
17) SEBASTIAN A. CORN: FARIAL - JSF 67
18) AURELIUS BELEI: ALPHA BOREALIS - JSF 105
19) COSTI GURGU: WOPS - CPSF 506
20) COSTI GURGU: ROBERT - JSF 100
21) MIHAIL GRĂMESCU: ŞORICICA - JSF 104
22) LIVIU SURUGIU: ADEVĂRUL DESPRE WOOPY - JSF 118
23) SEBASTIAN A. CORN & IONUŢ BĂNUŢĂ: RAGNAROK - JSF 81-82
24) MICHAEL HĂULICĂ: MADIA MANGALENA - JSF 66
25) LADISLAU DARADICI: OSPICIUL(NEW) - JSF 125
26) ANA MARIA NEGRILĂ: COPILĂRIA LUI MUNCHAUSEN - JSF 92
27) GEORGE ALEC EFFINGER: EXTRATEREŞTRII CARE ŞTIAU TOTUL - JSF 108
28) DON SIMON: ANTONIA CU OCHII ARŞI - JSF 118
29) RADU PAVEL GHEO: CÎNTUL PENTRU CALEA FĂR' TIHNĂ - JSF 112
30) GREG EGAN: MÎNGÎIEREA - JSF 122

CLASAMENT

1) COSTI GURGU	730 p.
2) DON SIMON	539 p.
3) SEBASTIAN A. CORN	538 p.
4) MIHAIL GRĂMESCU	377 p.
5) LIVIU RADU	291 p.
6) ANA MARIA NEGRILĂ	235 p.
7) FLORIN PÎTEA	194 p.
8) AURELIUS BELEI	159 p.
9) ANA VERONICA MIRCEA	142 p.
10) MICHAEL HĂULICĂ	98 p.
11) LIVIU SURUGIU	92 p.
12) RADU PAVEL GHEO	70 p.
13) CĂTĂLIN IONESCU	39 p.
14) NICOLAE C. ARITON	36 p.
15) ROBERT DAVID	36 p.
16) LADISLAU DARADICI	36 p.
17) CRISTIAN LĂZĂRESCU	20 p.
18) DĂNUŢ IVĂNESCU	19 p.
19) MIHAI VICTOR STOICA	18 p.
20) ADRIAN TRIF	17 p.
21) MIRCEA LIVIU GOGA	14 p.
22) ADRIAN BĂNUŢĂ	14 p.
23) MONICA NICOLAU	12 p.
24) RADU DRAGOŞ NEACŞU	10 p.
25) NICOLAE TIŢĂ	10 p.
26) OVIDIU BUFNILĂ	9 p.
27) POMPILAN TOFILESCU	9 p.
28) GABRIEL BRĂILA	7 p.
29) PAUL IOAN	5 p.
30) SORIN SIMION	4 p.
31) SILVIU NICOLAE	4 p.

Deci, ce avem noi în Top 30, luna iunie? În primul rînd avem corespondenţa cea mai slabă din întreaga sa existenţă. Cică, aşa-i vacanţa! Asta o spuneau cei de la Radio Contact, care se plîngeau de acelaşi lucru. Aşa că, învăţăm şi noi din mers şi dacă aşa-i vacanţa, cea mai bună soluţie e s-o luăm în serios. Dar nu vă fie teamă, Topul rămîne! Vacanţa mea va fi printre clasamente.

Intrînd în măruntaiele Topului, observăm că luna asta lucrurile au revenit la normal. Astfel, avem un singur NEW-ENTRY şi acesta este Ladislau Daradici cu "Ospiciul", direct pe locul 25. Cît p-aci să ne facă surpriza şi Liviu Surugiu cu "Burta" şi Don Simon cu "Templul focului". De asemenea, foarte aproape de o reintrare a fost şi Sebastian A. Corn cu "Aşteptînd exodul din Goatza"

Ce putem spune despre Alieni? Multe. În primul rînd, că Robert Bloch nu renunţă aşa de uşor, "Omuleţii de lut" încă semănînd panică între primele cinci locuri (feb.-6, mart.-2, apr.-1, mai-4, iunie-2). "Copilul de sînge" al Octaviei Butler pare că pentru moment şi-a oprit ascensiunea (ian.-15, feb.-11, mart.-8, apr.-7, mai-6, iunie-7), mulţumindu-se că a atins locul 6 şi înclinîndu-se în faţa maestrului Philip K. Dick, care iată mai avansează un loc, trăgîndu-şi răsuflarea după saltul de luna trecută (apr.-16, mai-7, iunie-6). Într-o urcare vertiginoasă se află "Sunetele vorbirii" - aceeaşi Octavia Butler (mai-17, iunie-10). Şi cu acest al doilea text al ei, ne apropiem de o paritate în primele noastre 10 locuri, deocamdată doar patru alieni (locurile - 2, 6, 7, 10) şi 6 neaoşi. "Red alert" ar spune Jean-Luc Picard!

Observăm o oarecare echilibrare a evoluţiei lui Sebastian A. Corn, pentru că în timp ce în Top, textele continuă retragerea şi e vorba în special de "Adrenergic" (ian. - 1, feb. - 2, mart. - 1, apr. - 2, mai - 3, iunie -5), în Clasament lupta pe care o duce cu Don Simon a devenit dramatică. După ce luna trecută s-a apropiat la numai 30 de puncte, luna aceasta a micşorat handicapul la un singur punct. Şi pentru că tot am adus vorba, asemenea lui Sebastian A. Corn acum două luni, şi Don Simon intră într-o uşoară perioadă pesimistă - în Clasament pierde primul loc şi e gata să piardă şi locul doi, iar în Top, textele sale îi contrazic pentru prima dată regula cu "h +/- 1", h=număr natural, întrucît absolut toate se află în regres.,

Costi Gurgu staţionează atît în Top, şi mă refer îndeosebi la "Coroziunea" (ian. - 7, feb. - 2, mart. -3, apr. - 3, mai. - 1, iun. -1), cît şi în Clasament unde momentan s-a detaşat cu aproape 200 de puncte de locul 2. Dar să nu uităm că şi Don Simon se detaşase considerabil la un moment dat. Liviu Radu este înlăturat cu brutalitate de pe locul 2 de Robert Bloch, care nu suportă înfrîngerile. Iar Mihail Grămescu, exact cum vă anunţasem, străpunge totul primelor 5 locuri cu "Apocrifa după Maria" (ian. - 6, feb. - 9, mart. -7, apr.-5, mai-5, iun.-4).

Se mai disting luna aceasta - Ana-Veronica Mircea, care sapă uşor, dar bine, după modelul Octaviei Butler, cu povestirea "Paradisul bărbaţilor" (apr.-23,, mai-18, iun.-16) şi Liviu Surugiu care şi-a ales un alt model de dat din coate şi cred că e vorba de P.K.Dick, pentru că după ce luna trecută reuşea pătrunderea în Top chiar pe locul 30, iar în Clasament făcea un prim salt spectaculos de pe locul 20, pe locul 12, luna aceasta reuşeşte un alt salt, de această dată în Top, cu povestirea "Adevărul despre Woopy" (mai-30, iunie-22). În ceea ce priveşte evoluţia din Clasament, înaintarea i-a fost frînată de sosirea în zona primelor 10 locuri, unde atmosfera e mai densă şi frecarea cu ceilalţi, mai mare.

Tot în Clasament, iese în evidenţă Robert David, care a pătruns acolo în luna mai, direct pe locul 19, iar acum a urcat deja pe locul 15. Şi, desigur, Ladislau Daradici, noul nostru NEW-ENTRY, care intrat în Clasament luna trecută, pe locul 30, urcă acum direct pe 16 (mai spectaculos chiar decît Liviu Surugiu!!!).

CONCLUZIE: Aştept topurile voastre de vacanţă (15-20 locuri) pentru luna iulie, care să conţină texte de autori români din 1994 şi de autori români şi străini din 1995 (inclusiv luna iulie), din orice publicaţie SF, mai puţin fanzine. Şi aici fac o paranteză, dacă vă plac, puteţi să-mi trimiteţi propuneri şi din culegeri de povestiri şi antologii. Pentru JSF, selectaţi texte inclusiv din numerele 126, 127, 128.

Nu uitaţi: acesta este TOPUL VOSTRU (În rest puteţi să faceţi ce vreţi...)

MACISTE

Avînd în vedere dificultăţile financiare întîmpinate de către organizatorii Festivalului "V. Colin '95" aceştia roagă premianţii concursului organizat cu ocazia festivalului să expedieze pe adresa lui Matei Donea suma de 5600 lei necesari pentru executarea diplomelor şi expedierea premiilor deosebit de consistente. Ne cerem scuze pentru faptul că vă solicităm această cheltuială, dar cum această ediţie nu a avut o taxă de participare credem că vom fi scuzaţi. Anunţul se adresează următorilor premianţi: Ladislau Daradici - Deva, Carmen Duvalmă - Tîrgovişte; Don Simon - Ploieşti; Cătălin Sandu - Galaţi şi Nicolae Ţiţa - Slatina. Adresa de contact: Matei Donea, str. Rozelor 16, ap. 3, 1671 Oţelu Roşu.

Concurs:

Răspunzînd corect la următoarele întrebări puteţi obţine un exemplar al antologiei MOTOCENTAURI PE ACOPERIŞUL LUMII cu autografele autorilor.

1. Enumeraţi cel puţin trei texte apărute în JSF în care se face referire la motocentauri.
2. Cum şi cînd îşi trimiteau dacii solii la Zalmoxis?
3. Numiţi alte două zeităţi dacice în afară de Zalmoxis.

Răspunsurile sînt aşteptate pînă pe 4 septembrie pe adresa editurii KARMAT PRESS: OP 13, CP - 14, Ploieşti, 2000, Prahova.